Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...минай 1921 оной ...рийн 21-һээ гарана | № 236 (14041) | 1975 оной октябриин 8, среда | Сэн 2 мүнгэн.

XXV КПСС-эй съездые угтуулан

...шөө нэгэ ...алта!

...дын аймагай Борьёогой совхоз 80 мянган цент... таряа гүрэндэ худалдажа, абаһан уялгаяа ам...латайгаар дүүргэбэ.

...н дэлгэр, алтан та... Борьёогой талада ...үдэрнүүдтэ юһэдэхи ...н жэлэй ургасын ху... ...шиидхэгдэжэ, ...шын 2 мянгаад гек... тариян үлөөд хуряаг... байна.

...рэнэ ургасын тарияа ...һан автомашинанууд ...ын тоогууд, мүн ...үүдһаа бэлэдхэлэй ...тэшэ үдэр бүри ...алгаряагүй субанад. ...озой тариашад, ме...заторнууд түрэл пар...гаа XXV съездын ...лэлдэ социалис мү...ндэ оролсожо, Эхэ ...ойнгоо амбаарта ...нган центнер тарияа ...улхабди гэжэ уялга ...ан аад, тэрэнээ нэрэ... түрэтэйгөөр дүүргэ... мүнөө бэлэдхэлэй ...да 80 мянган үлүү... центнер ороохо оруу... байна.

Түсэб уялгаһаань гадуур тариян тушаагдажа үргэлжэлһөөр.

Комбайн бүхэнөөр 8—10 мянган центнер тарияа сохихо гэһэн мүрысөөн совхоз дотор хуряалгын эхилһэн үдэрһөө хойшо үргэнөөр дэлгэрээ һэн. Мүнөө ажахын эрхим комбайнер Норбо Гармажапов 10,5 мянган центнер тарияа сохёод, мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябана. Тэрэшэлэн бэрхэ комбайнер Александр Метёлкин, Яков Власов, Василий Протасов, Георгий Леонов гэгшэд тус тустаа 8,1—8,9 мянган центнер хүрэтэр тарияа сохинхой.

Эдэ үдэрнүүдтэ совхозойхид тарияанайнгаа ургаса түргэнөөр хуряажа дүүргэхын түлөө бүри эршэмтэйгээр ажаллана.

Д. АЮШЕЕВ,
манай корр.

...УБЛИКЫН АЙМАГУУДАЙ ГҮРЭНДЭ МЯХА, ...ИДЭГЭ, НООҺО ТУШААХА 9 ҺАРЫН ТҮСЭБЭЙ ДҮҮРГЭЛТЭ ТУХАЙ

1975 оной октябриин 1-нэй мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр).

...магууд	мяхан	һүн	үндэгэн	ноохон
...анай	104	97	—	101
...тын	116	128	—	—
...рэй	103	100,2	165	114
...	69	93	109	100,2
...тын	93	95	—	108
...йн	106	103	246	110
...минай	107	102	—	105
...кын	100,2	103	100,3	—
...гын	82	101	—	100,6
...хаанай	89	100,2	—	105
...тын	90	105	100,3	101
...-Шэбэрэй	85	104	179	107
...	108	109	—	113
...йкалиин	105	107	—	—
...Байгалай	100	109	—	—
...тын	89	99,6	—	106
...эй	91	97	25	100,6
...-Үдын	109	95	106	103
...	92	102	111	111
...блика бүхыдөө	96	100	105	105

...АНКОГОЙ ФАШИС ...КТАТУРЫЕ—ХАТУУ ...РЮУСАЛГАДА

...эсэргүүгээр тэм...ан табан хүнине ...нуудай харата ...р алаһан ушарые ...олонинтэ эрид бу.... Испанидахи ха... ...харшалалтануудые ...а. политическэ үзэл ...гоо түлөө шорон ...хаагдаһан хүнүүдые ..., орон дотор демок... ...эрхэ сүлөө һэр...итэнүүдые совет ...на.

...ЕПРОПЕТРОВСК. ...да эсэргүүгээр ...табан хүнине саа... ...ранкогой ба тэрэнэй ...адай зэрлиг бүдүү...ата муухай шэнэ ...улгануудые буруу... ...» — гэжэ хүндэтэ ...рг, Днепропетров... ...И. Ленинэй нэрэм... ...ой соргын заводой ...үүлагша Ф. А. ...ий предприятиин ...эй митинг дээрэ ...лээ тэмдэглээ. ...скиин нэрэмжэтэ ...ическа заводто. ...Ленинэй нэрэмжэтэ, ...вик» гэжэ уурхай... ...Кривой Рогтохи ...шанаржуулгын ком... ...ба Днепропетров... ...ын бусад предпри...та буруушаалгын ...д болобо. ...НЕВ. В. И. Лени... ...жэтэ гүрэнэй уни... ...буруушаалгын ...боложо, совет сту... ...багшанар, мүн гадаадын хэдэ хэдэн оронһоо эндэ һурадаг хүбүүд, басагад хабаадаһан байна. Эдэнэр Испаниин патриодуудтай һанал нэгэтэй байһанаа мэдүүлээ.

РИГЭ. Испаниин засагаархидай харата муухай ябуулгануудые буруушаалгын олон мянган хүнэй хабаадалгатай митингнүүд Латвиин предприятинуудта боложо байнхай.

ДУШАНБЕ. Олоной хабаадалгатай митинг эндэхи мяха-консервын комбинадай коллективтэ боложо, испан патриодуудые хорото муухайгаар хэһээлгээ болюулха, демокрадуудые шорон түрмэнүүдһээ сүлөөлхэ эрилтэ табиба.

ЕРЕВАН. «Армэлектросвет» гэжэ нэгэдэлдэ, республикын бусад предприятинуудта, эмхи зургаануудта, дээдэ һургуулинуудта митингнүүд үнгэргэгдэжэ, франкистнуудай шуһата муухай үйлэ хэрэгые сэхэ шууд буруушаажа байһанаа элирхэйлэн мэдүүлээ.

Испанидахи хашалта харшалалтануудые, хардалга мүрдэлгэнүүдые буруушаалгын, эрхэ сүлөөгэйнгөө ба демократиин түлөө испан патриодуудай тэмсэлтэй һанал нэгэтэй байлгын олоной хабаадалгатай митингнүүд оронноймнай бусад хото городуудта, һуурин тосхонуудта болоһон байна.

(ТАСС).

МУХАР-ШЭБЭР: 400.000 ЦЕНТНЕР ТАРЯА—ЭХЭ ОРОНДОО

△ Таряа хуряалга түгэсхэхы шатадаа оробо. Га бүриһөө 14—15 центнер ороохон абтана. Зарим участогуудта ургаса 30—35 центнертэ хүрэнэ. △ Сүүдхын 30—40 мянган центнер ороохон элеваторта эльгээгдэнэ. Аймаг Эхэ оронойнгоо амбарта 400.000 центнер тарияа оруулха даабаряа ойрын үдэрнүүдтэ дүүргэхэнь. Хуряалгын түрүүшүүл улам олошорно.

«КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй солотойгоор угтаха социалис мүрысөөн тухай» партиин ЦК-гай тогтоолдо харюу болгон, Түгнын тарияашад мүнөө жэлдэ нэгэ миллион центнер тарияа хуряажа, гүрэндэ 400.000 центнерыень тушааха социалис уялга абаһан. Аймагай ажалшад эды шэнээн ороохо тарияа нэгэтэшье хуряажа, Эхэ оронойнгоо амбаарта оруулжа үзөөгүй юм гээд хэлэлтэй.

★ ★

СЪЕЗДЫН хүндэлэлдэ абаһан социалис уялгаяа бэелүүлхын тула аймагай ажалшад гектар бүриһөө 14 центнер тарияа хуряажа, тэрэнэйнгээ 5,5 центнерые гүрэндэ худалдаха зэргэтэй.

Табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ ороохото болон тэжээлэй ургамалнуудай баян ургаса түйлахын тулада аймагай тарияашад, механизаторнууд горитой ажал хээ. Тарилгын талмай нилээд үргэдхэгдөө, хара, намарай паар ехээр хахалагдаа, горитой хэмжээнэй минеральна болон нютагай үтэгжүүлгэ оруулагдаа. Хабарай хүдэлмэри агротехническэ заабари соо богони болзорто, һайнаар үнгэргэгдөө. 31.000 гектарай буртаг үбһэн, хорхой шумуулнууд авиациин туһаламжаар түргэн болзорто усадхагдаа. Тарияашадай, механизаторнуудай оролдосото ажалай үрэ дүн — баян ургаса ажахы бүхэндэ ургуулагдаа.

Аймаг дотор таригдаһан 72500 гектар ороохото ургамалай һүүлшын гектарнууд мүнөө хуряагдажа байна. Га бүриһөө дунда зэргээр 14 центнер ургаса хуряагдана. Зарим участогуудта бүришье ехэ. Хара-Шэбэрээрхид га бүриһөө 18 центнер ороохо абана. Тинхэдэ Н. К. Екимовэй хүтэлбэрилдэг «Коммунизм» колхозой тракторно-тариян ажалай 3-дахи бригадынхид 214 гектарай га бүхэнһөө 35 центнер абаба.

Тарияагаа богони болзорто, һайн шанартайгаар хуряажа абахын түлөө мүрысөөн үдэр бүри шангадана. Оньһон техникэ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглагдана. Жэшээлхэдэ, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой үнинэй комбайнер Н. П. Брылев үдэртөө 70 гектар хүрэтэр тарияа сабшан унагаажа, бусадта ажалай үльгэр жэшээ харуулаа. Николай Петрович хуряалгын эхилһэнһээ хойшо 900-гаад гектар тарияа баал болгон сабшаад, 4000 гаран центнер ороохо суглуулан сохёод байна. «Заганский» колхозһоо Н. М. Михалев, Г. И. Миронов, «Авангард» совхозһоо Н. С. Степной, «Родина» колхозһоо аха дүүнэр Михаил, Филипп Варфоломеевүүд, «Искра» колхозһоо А. П. Бурдуковский, А. Д. Крылов болон бусад комбайнернууд 6000—8000 центнер тарияа суглуулан сохёо.

Аймагай ажахынуудта кукурузын, хартаабхын, овощой муу бэшэ ургаса абтаа. «Заганский колхозой И. В. Платоновой звено 75 гектарай га бүриһөө 143 центнер хартаабха хуряажа, аймаг соогоо эрхимлэбэ.

Тарияагаа хуряажа дүүргэһэн ажахынууд «Знамя Ленина» колхоздо, «Одон» совхоздо туһаламжа үзүүлнэ. Намарай паар хахалха, үрэһэ хүрэнгэ хаажа абаха, һолоомо суглуулжа сомохо хүдэлмэри «Искра», «Родина», «Заганский», «Коммунизм» колхозуудта эмхитэйгээр ябуулагдана.

Хуряалгын хүдэлмэри хаа хаанагүй эмхитэйгээр, шанар һайнтайгаар ябуулагдана гэжэ хэлэхын аргагүй. «Забайкалец» совхоз энэ жэлэйнгээ ургаса хуряалгада бэлэдхэл муутай байһанһаа түрүүшын үдэрһөө графигтаа орожо шадаагүй. Комбайнуудай нүхэ һүбэнүүд һайнаар бүтүүлэгдээгүй байһанһаа ороохон түрүүшын үдэрнүүдтэ гээлтэдэ орожо захалһан. Эдэ дутагдалнуудые усадхалгада үнэтэ саг ошоо, хуряалгын эршэ һуладаа.

Намарай паар хахалха, һолоомо суглуулжа сомохо хүдэлмэри һанаһанда хүрэмөөр ябуулагданагүй. 30 мянган гектар намарай паар хахалха даабари октябриин 1-нэй байдалаар аймаг дотор хахадлаад байна. Энэ хүдэлмэри «Знамя Ленина» колхоздо, Суулгын, «Одон», «Авангард», «Забайкалец» совхозуудта илангаяа удаарна. Жэшээнь, Суулгын совхоз 1260 гектар намарай паар хахалха даабаряа миин 310 гектарта, «Знамя Ленина» колхоз түсэбөө 20 процентдэ хүргөөд ябана. Тус колхозой Галтайн бригадынхид нэгэшье гектар газар хахалаадүй байһаар. Гэтэр хүршэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой механизатор М. И. Калашников «Кировец» трактораараа 400 гаран гектар намарай паар хахалаа.

Аймагай тарияашад, механизаторнууд гүрэндэ газар тариалангай продукци худалдаха жэлэйнгээ социалис уялгануудые үлүүлэн дүүргэхын түлөө ажалайнгаа эршэ үдэр бүри шангадхана.

А. ФОМИН.
Мухар-Шэбэрэй аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин ахамад агроном.

ТАСС ШЭНЭ ҺОНИН

ГДР-эй ПАРТИЙНО-ГҮРЭНЭЙ ДЕЛЕГАЦИ МОСКВА ЕРЭБЭ

КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй уряалаар Германиин Социалис нэгэдэмэл партиин Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь Эрих Хонеккер түрүүтэй Германиин Демократическа Республикын партийно-гүрэнэй делегаци хани ёһоной албанай хэрэгээр октябриин 6-да Москва ерэбэ.

СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ГДР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Вилли Штоф, СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ГДР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Хорст Зиндерман, СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СЕПГ-гэй ЦК-гай секретарь Герхард Грюнеберг, СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СЕПГ-гэй ЦК-гай секретарь Курт Хагер, СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ГДР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Гюнтер Миттаг, СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, ГДР-эй гүрэнэй аюулгүйе сахиха министр Эрих Мильке, Германиин либерально-демократическа партиин түрүүлэгшэ, ГДР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Манфред Герлах, Германиин демократическа тарияашадай партиин түрүүлэгшэ, ГДР-эй Арадай палатын Президиумэй гэшүүн Эрнст Гольденбаум, христианско-демократическа Союзай түрүүлэгшэ, ГДР-эй Арадай палатын президент Геральд Геттинг, Германиин национальна демократическа партиин түрүүлэгшэ, ГДР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Генрих Хоман, СЕПГ-гэй ЦК-гай гэшүүн, ГДР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр Оскар Фишер, СЕПГ-гэй ЦК-гай гэшүүн ГДР-эй Гүрэнэй Соведэй гэшүүн Пауль Штраус, СЕПГ-гэй Центральна шалгалтын комиссиин гэшүүн, СЕПГ-гэй ЦК-гай таһагые даагшын орлогшо Вернер Эберляйн гэгшэд делегациин бүридэлдэ ороно.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Гүрэнэй аюулгүйе сахиха комитедэй түрүүлэгшэ Ю. В. Андропов, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй МГК-гай нэгэдэхи секретарь В. В. Гришин, КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. Ф. Катушев болон бусад тусхай тушаалтад ГДР-эй ба СССР-эй гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэһэн аэродром дээрэ Германиин Демократическа Республикын партийна, гүрэнэй ажал ябуулагшадые угтаһан байгаа.

ГДР-һээ Советскэ Союзда байдаг элшэн сайд Гарри Отт аэродром дээрэ угтагшадай дунда байлсаба. Тэрэ ГДР-эй партийно-гүрэнэй делегациин бүридэлдэ оролсоно.

Хүндэтэ айлшадай ерэлгэдэ зорюулагдажа, Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй гурбан түрэлэй сэрэгшэд — ябаган сэрэгшэдэй, летчигуудай, моряогуудай хүндэлэлэй харуул жагсаагдаба.

Самолет 12 часта буугаа. Нүхэд Л. И. Брежнев, Н. В. Подгорный, А. Н. Косыгин, Ю. В. Андропов, А. А. Громыко, В. В. Гришин, К. Ф. Катушев самолёдой гэшхүүрэй дэргэдэ нүхэд Э. Хонеккерые, В. Штофые, Х. Зиндерманые ба ГДР-эй партийно-гүрэнэй делегациин бусад гэшүүдые үнэн зүрхэнһөө, аха дүү ёһоор амаршалан угтаа.

Хүндэтэ айлшадтаа сэсэгүүдые барюулба. Хүндэлэлэй харуулай начальник ГДР-эй партийно-гүрэнэй делегациин толгойлогшо Э. Хонеккерто рапорт үгөө. Тиин ГДР-эй ба Советскэ Союзай Гүрэнэй гимнүүд зэдэлнэ.

Нүхэд Л. И. Брежнев, Э. Хонеккер хүндэлэлэй харуулай урдуур ябажа, мэндэшэлэлдээ. Нииелэл хотын ажалшадай аэродром дээрэ байһан түлөөлэгшэд халуун альга ташалгаар нүхэд Л. И. Брежневые, Э. Хонеккерые, ГДР-эй ба Советскэ Союзай партиин, гүрэнэй хүтэлбэрилхы бусад ажал ябуулагшадые амаршалба. Хоёр ороной арадуудай хоорондохи хани барисаанай хүндэлэлдэ, КПСС-эй ба СЕПГ-гэй хүндэлэлдэ үреэлэй үгэнүүд соностоно.

Хүндэлэлэй харуулай талмай дээгүүр үнгэрэлгөөр утамжын баяр ёһолол дүүрэбэ.

Нүхэд Э. Хонеккер, В. Штоф, Х. Зиндерман нүхэд Л. И. Брежневтэй, Н. В. Подгорнотой, А. Н. Косыгинтай хамта ГДР-эй партийно-гүрэнэй делегациин бусад гэшүүд автомашинануудта һуужа, мотоциклистнүүдээр үдэшэгдэн, аэродром дээрэһээ Кремльдэхи байра тээшээ шэглэн ошоһон байна. Аха дүү хоёр ороной гүрэнэй тугуудаар, Советскэ Союзай ба ГДР-эй арадуудай хоорондохи эбдэршэгүй хани барисаанай хүндэлэлдэ транспарантнуудаар шэмэглэгдэн гоёогдоһон нииелэл хотын үйлсэнүүд, талмайнууд дээгүүр үнгэрэн гарахадань, москвагайхид хүндэтэ айлшадаа үнэн зүрхэнһөө амаршалба.

* * *

СЕПГ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Э. Хонеккер түрүүтэй ГДР-эй партийно-гүрэнэй делегациин гэшүүд энэ үдэр В. И. Ленинэй мавзолейдэ орожо, венок табяа. Дэлхэй дээрэхи түрүүшын социалис гүрэнние байгуулагшын, дэлхэйн пролетариадай вождиин дурасхаалые минута соо дуугай байжа ёһолон хүндэлбэ.

Партийно-гүрэнэй делегаци Кремлиин ханын дэргэдэхи Мэдэгдээгүй солдадай хүүр дээрэ венок табяа.

КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. Ф. Катушев ба бусад тусхай тушаалтад ГДР-һээ ерэһэн айлшадтай ябаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: аэродром дээрэ болоһон уулзалгын үедэ.

Фототелеграфаар абтаһан зураг.

(ТАСС.

АХА ДҮҮ ЁҺОНОЙ, ХАНИ ХАЛУУН УУЛЗАЛГА КРЕМЛЬДЭ БОЛОБО

Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитет, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум, Советскэ правительство октябриин 6-да Кремлиин Ехэ ордон дотор СЕПГ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Эрих Хонеккер түрүүтэй Германиин Демократическа Республикын партийно-гүрэнэй делегациин хүндэлэлдэ уулзалга хэбэ.

Нүхэд Э. Хонеккер, В. Штоф, Х. Зиндерман болон ГДР-эй партийно-гүрэнэй делегациин бусад гэшүүд уулзалгада хабаадаа.

Совет талаһаа нүхэд Л. И. Брежнев, Ю. В. Андропов, В. В. Гришин, А. А. Громыко, А. Н. Косыгин, Ф. Д. Кулаков, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорный, Д. С. Полянский, А. М. Суслов, П. Н. Демичев, Б. Н. Пономарёв, М. С. Соломенцев, В. И. Долгих, И. В. Капитонов, К. В. Катушев болон бусад тушаалтад уулзалгада хабаадаба. Тэрэшэлэн СССР-тэ байдаг дипломатическа түлөөлэлгэтэ эмхинүүдэй толгойлогшонор байлсаа.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев үгэ хэлэбэ.

НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

Хүндэтэ нүхэр Хонеккер!
Хүндэтэ нүхэдүүд!

Манай һайн ханинар ба соратнигуудые — нүхэр Хонеккер, нүхэд Штоф, Зиндерман, Хагер, Миттаг, Грюнеберг, Мильке, Фишер, ГДР-эй демократическа партинуудай хүтэлбэрилэгшэд нүхэд Геттинг, Герлах, Хоман, Гольденбаум, Таанадые совет ниислэлдэ манай партиин ба гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдэй үмэнэһөө амаршалха зол намда тудаба.

Морилон айлшалыт! гэжэ ГДР-эй партийно-гүрэнэй делегацида совет хүнүүд үнэн зүрхэнһөө хэлэнэ.

Танай айлшалалга гайхамшаг үдэрнүүдтэ үнгэржэ байна. Хүдэлмэришэд-тарияашадай түрүүшын гүрэнэй немец газар дээрэ мүндэлһөөр 26 жэлэй ой үглөөдэр гүйсэхэнь. Энэ алдарта ойгоор дашарамдуулан, хүндэтэ нүхэдүүд, таанадые өөһэдөө нюураараа амаршалха аргатай болоһомнай аятай байна. Германиин Демократическа Республикын бүхы гражданинуудта совет арадай үмэнэһөө халуун амаршалга хүргэнэб!

КПСС-эй ЦК. Советскэ правительство немец ханинартаяа дахин уулзажа байһанаа ехэ удха шанартайда тоолоно. Энэ уулзалга манай оронуудай хоорондын бүхы холбоо барисаае саашадань улам гүнзэгырүүлхэ тухай тодорхой асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ, уласхоорондын асуудалнуудаар һанал бодолнуудаа зүбшэлхэ арга олгохо байха.

Советскэ Союзда ГДР-эй партийно-гүрэнэй делегациин ерэһэн мүнөөнэй айлшалалгые онсо удхатай болгоһон ушар байдал бии. Манай оронуудай һүүлэй жэлнүүдтэхи хүгжэлтэ, холбоо барисаанаймнай хэм хэмжээнэй тон ехээр ургажа байһан ушар, уласхоорондын оршон байдалдахи горитой хубилалтанууд — эдэ бүгэдэ хадаа договорно харилсаагаа шэнэлхэ, хани барисаан, харилсаа холбоон ба харилсан туһалалсалга тухай шэнэ договор баталха гэһэн бодол түрүүлээ. Тиимэ договор хамгын хүсөөр бэлдэгдэнхэй, мүнөө тэрээндэ гар табиха ёһотой болоод байнабди. Тиин, манай арадуудай бата холбоо барисаан саашадаа хүгжөөгдэхэ, аха дүү хоёр социалис гүрэнэй харилсаа холбооной гол шэглэлнүүд олон жэлээр уридшалан тодорхойлогдохо болоно. Энэ ушар манай оронуудай хоорондын харилсаанда, мүн уласхоорондын бүхы политическэ байдалда хабаатай шухала ябуулга болохонь дамжаггүй.

Манай холбооной хүсэн ба аша үрэ юрэл үгэнүүдээр бэшэ, харин түүхын бодото дүй дүршэлөөр тодоруулагдаа. Германиин Демократическа Республикын ажалшад манай оронтой, бусад аха дүү оронуудтай нягта харилсаа холбоотой байжа, өөһэдын граждани нуудта ажабайдалай эрхим арга боломжонуудые хангахаар хүгжэлтэ түгэс экономикотой, түрүү эрдэм ба соёлтой социалис гүрэн тогтоон байгуулаа. Социализмын илаһан общество дотор арад зоной бодол мэдэрэлэй шэнэ шэнжэнүүд бүрилдэһэн, коммунис, интернационалис үзэл бодолтой хүнүүдэй үетэд ургаһан байна.

ГДР-тэй холбоон ба хани харилсаан манда, совет хүнүүдтэ танай республикын ажалшадай тоолодогһоо дутуугүй удха шанартай гэжэ тусхайлан тэмдэглэхые хүсэнэб, нүхэдүүд. Ушар юуб гэхэдэ, хоёр ороной хоорондын экономическа, научно-техническэ ба соёлой үргэн ехэ холбоон арадай ажахын олохон шухала зорилгонуудые шиидхэхэ хэрэгтэмнай манда, мүн танда туһалхаһаа гадна, социальна хүгжэлтын үнэтэ шухала дүй дүршэлөөр бидэнние бултыемнай баяжуулна. Тиихэһээ гадна, үшөө ямар ушартайб гэхэдэ, Германиин Нэгэдэмэл социалис партиие, Германиин Демократическа Республикын арад зониие Марксын, Энгельсын ба Ленинэй хэрэгүүдэй түлөө, коммунизмын агууехэ хэрэгэй түлөө тэмсэлэй талаар үнэн союзнигуднай гэжэ тоолонобди.

Манай партинуудай харилсан этигэлсэлгэ, үзэл суртаалай нэгэдэл, политическэ нягта эмхидхэл, экономическа түгэлдэр харилсаан, соёлой талаар үргэн ехэ холбоо барисаан, олон миллион ажалшадай бодото харилсаанууд — эдэ бүгэдэмнай Советскэ Союзай ба Германиин Демократическа Республикын хоорондохи хани харилсаанай бата үндэһэ һуури болоно. Манай хани барисаае наринаар гамнан сахиха, хэлбэришэгүй хүгжөөхэ гэжэ шиидэнхэйбди! Шэнэ договор нимэл арюун һайхан үг зорилготой. Тэрэнэй гол удхань — манай оронуудай ба арадуудай саашадаа ойртолсохо ябадал хангаха хараа бодол болоно гэжэ хэлэхэ байнаб.

Уласхоорондын удха шанар тухайнь хэлэбэл, манай холбоон социалис хани нэгэдэл бэхижүүлхэ, Европодохи амгалан тайбан, аюулгүй байдал батадхаха, ниитын ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй хоорондын үрэтэй һайн харилсаа холбоо хүгжөөхэ зорилготой юм. Тэрэнэй тулада мүнөө, Хельсинкидэ болоод һаяхан тараһан зүблөөнэй һүүлээр, аятай зохид арга нүхэсэлнүүд. Европын хэдэн зуун жэлэй бүхы түүхэдэ хэзээшье үзэгдөөгүй арга нүхэсэлнүүд бии болонхой.

Буу зэбсэгүүдые урдилдэн түхеэрхэ ябадал болюулха, зэбсэгүүд ба зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо талаар бодото тодорхой ябуулгануудые хэжэ орохо гээшэ мүнөө зорилгонуудай зорилго болоно гээд тоолонобди. Эб зетэйгээр зэргэ оршохо. шахардуу байдал һуларуулха хэрэгые шухалада тоолон соносхоһон гүрэнүүдэй ажал ябуулагшадһаа иимэ юумэ хэхыень арадууд хүлеэнэ. Европын оронуудай үргэн олон арад зон, олониитын хүсэнүүд энэ шухалын шухала асуудалаар һанал бодолоо шууд хэлэхэ зэргэтэй болоно.

(Үргэлжэлэлынь 3-дахи нюурта).

СЪЕЗДҺЭЭ СЪЕЗД ХҮРЭТЭР

ДАЛИТА ЖЭЛНҮҮДЭЙ ДАБШАСА

Итанцын леспромхозой коллектив Буряадай «Забайкаллес» гэжэ үйлэдбэринн нэгэдэлэй томохон предприятинуудай нэгэнниинь мүн. Энэ леспромхозой коллектив бага гаргашатайгаар ехэ модо бэлэдхэжэ, һара, жэл бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэнэ. Табан жэлэй эхинһээ хойшо хэдэн удаа Бүхэсоюзна мүрысөөндэ илажа гараһан юм. Гүрэндэ продукци худалдаха юһэдэхи табан жэлэйнгээ даабари байгша оной июлиин 1-дэ дүүргээд, жэлэй дүүрэтэр үшөө 1 миллион 566 мянган түхэригэй продукци худалдахаар шиидэнхэй. Эдэнэр ажалайнгаа бүтээсые 36,2 процентээр дээшэлүүлээ. Түрүү коллективэй ажал хэрэгтэ энэ хуудаһан зорюулагданхай.

ҮГЭДӨӨ ЭЗЭН БАЙХА

Табан жэлнүүд. Түүхэтэ табан жэлнүүдэй алхам бүхэнһөө манай түрэл Совет орон улам хүсэ ехэтэй боложо, хүгжэн һалбарна. Ажалша зоной байдал һуудал бүри һайжаржа, хүхюун жаргалтайгаар ажаһууна, амжалтатайгаар ажаллана.

Табан жэлэйнгээ даабари болзорһоонь урид дүүргэжэ, һайн шанартай продукци улам ехээр үйлэдбэрилэн гаргаха гэһэн мүрысөөндэ завод, фабрикануудай, колхоз, совхозуудай коллективүүд оролсоод, үдэрһөө үдэртэ улам эршэтэйгээр хүдэлжэ байнхай. Эрхим түрүү хүдэлмэришэд, завод, фабрикануудай коллективүүд, бүхэли республика, область, хизаарнууд табан жэлэйнгээ даабари болзорһоонь урид дүүргэһэн тухайгаа Эхэ орондоо элидхэнэ.

Хада уулануудһаа харьялан урдаһан ехэ багашье гол горход ниилэхэдээ, гүн гүнзэгы мүрэн болодог. Тэрээн шэнги олон тоото завод, фабриканууд, колхоз, совхозууд өөһэд өөһэдынгөө даабарине болзорһоонь урид дүүргэжэ, Эхэ оронойнгоо экономикые хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулалсажа байна.

Манай Итанцын леспромхозой коллектив партиин XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ гэһэн зорилготойгоор хүдэлжэ, 4 жэл 8 һарын туршада горитой ажал хэһэн байна. Леспромхозоймнай хүдэлмэришэд юһэдэхи табан жэлэй түрүүшын үдэрһөө эдэбхи үүсхэл гаргажа, эршэтэй шангаар хүдэлжэ ороо һэн. Ажалай журам зүбөөр сахижа, оролдосотой һайнаар хүдэлхэ, үдэр бүриин даабари үлүүлэн дүүргэхын тула тэмсэхэ гэһэн эрилтэ хүдэлмэришэн бүхэнэй урда табигдадаг бэлэй.

Юһэдэхи табан жэлэй даабари дүүргэхын, үлүүлэн дүүргэхын тула ажалаа зүбөөр эмхидхэхэ, шэнэ онол арга, оньһон техникэ үргэнөөр хэрэглэхэ хэрэгтэй болоодоо. Социалис мүрысөө зүбөөр эмхидхээд, үрэ дүнгынь саг соонь сотсолоод, бүгэдэндэ мэдээжэ болгоод байхада; мүрысөөн өөрынгөө эмхидхэхы, хүмүүжүүлхы үүргэ заатагүй дүүргэдэг гээшэ.

Хүдэлмэришэн бүхэнэй мүрысөөндэ хам оролсожо, эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллаа һаань, хамтын амжалта түйлагдана ха юм. Тиимэһээл манай Итанцын леспромхозой партийна болон профсоюзай организацинууд мүрысөө эмхидхэхэ ударидаха, коллективэй дунда үргэнөөр дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ ехэхэн анхаралаа хандуулдаг, Пунктнуудай бригадануудай хүдэлмэришэн бүхэнэй өөһэд хоорондын мүрысөөнэй гурим зохёогдонхой юм.

Тэрэ гуримай ёһоор үйлэдбэридөө һайн үрэ дүн түйлахаһаа гадна, бэеэ һайнаар абажа ябаха, ажалай ба ниитын журам эбдэхэгүй, мэргэжэл шадабаряа улам дээшэлүүлхэ уялгатай байһанаа леспромхозоймнай хүдэлмэришэд һайн мэдэдэг.

Мүрысөөнэй үрэ дүн һара бүхэндэ согсолон гаргагдадаг. Тэрэнэй удаа леспромхозой партийна болон профсоюзай организацинуудай хамтын заседани дээрэ эрхимлэһэн пунктнуудай коллективтэ дамжуулгын Улаан туг барюулагдаха шиидхэбэри гаргагдадаг. Түрүү һуури эзэлһэн жолоошод, модо бэлэдхэгшэд мүнгэн шангаар, үнэтэ бэлэгүүдээр урмашуулагдана. Ажалдаа эрхим амжалта түйлаһан хүдэлмэришэдтэ коммунис ажалай ударнигай үндэр нэрэ соло олгогдоно. Юһэдэхи табан жэлэй эхинһээ 107 хүдэлмэришэд энэ нэрэ солодо хүртөө. Тиихэдэ 86 хүдэлмэришэднай «1973, 1974 онуудай социалис мүрысөөндэ илагшад» гэһэн тэмдэгүүдээр шагнагдажа, тус тустаа 25 түхэригэй мүнгэн шангаар урмашуулагдаа бэлэй. Һаяшаг ой модоной хүдэлмэрилэгшэдэй һайндэрэй урдахана леспромхозоймнай 37 хүдэлмэришэд «Юһэдэхи табан жэлэй ударник» гэһэн нэрэ солодо хүртэһэн байна.

Социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, эрхим үрэ дүн түйлаһан хүдэлмэришэд олоной дунда мэдээжэ болонхой. Тэдэнэй дүй дүршэлые халан абаһан бэшэшье олон хүдэлмэришэднай оролдосотой бэрхээр хүдэлжэ, бага гаргашатайгаар ехэ продукци гаргаха хэрэгтэ хубитаяа оруулна. Леспромхозоймнай коллектив оньһон техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр ашагладаг болоо. Хүдэлмэриин саг зүбөөр, хүсэдөөр хэрэглэгдэнэ. Һүүлэй жэлнүүд соо ойдо отологдоһон модо шэрэхэ хүсэ ехэтэй КРАЗ-235, Камацу түхэлэй машинанууд олоор абтаһан байна. Мүнөө үсөөн машинануудаар ехэ модо шэрэдэг болообди. Урдань Итанца голоор модо урадхуулдаг бэлэйбди. Энэ ажалда олон хүн хүдэлдэг, уһа голнууд бузарлагдадаг һэн. 1973 онһоо хойшо уһа голнууд соогуур модон урадхуулагдахаяа болинхой. Мүнөө ойдо отологдоһон модон машинануудаар Сэлэнгын модоной баазада сэхэ абаашагдана. Жолоошоднай гурбан халаан соо хүдэлжэ, ойдо отологдоһон модо хэрэглэгшэдтэ һаадгүйгөөр хүргэнэ.

Бага гаргашатайгаар ехэ модо бэлэдхэхэ хэрэгтэ автопаркын коллектив ехэхэн хубитаяа оруулна гэжэ хэлэлтэй. Жолоошод, автомашинануудые заһабарилдаг слесарьнүүд бултадаа нэгэ һанал бодолтойгоор хүдэлнэ. Эдэнэр машинын миин байха сагые усадхаха гэһэн гол зорилго урдаа табина. Автопаркын начальник Владимир Михайлович Шутов һайн бэлэдхэлтэй инженер хүн. Автомашинануудые түргэнөөр заһабарилжа, харгыда гаргаха хэрэгтэ ехэ анхарал табидаг. Жолоошодто, слесарьнүүд болон механигуудта зүбшэл заабари үгэжэ, ажалаа зүбөөр эмхидхэхэ хэрэгтэ ехэ анхарал табидаг. Автопаркымнай коллективэй иимэ эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлжэ байдаг дээрэһээл модо бэлэдхэхэ даабари һара, жэл бүри үлүүлэн дүүргэгдэнэ гэжэ хэлэхэдэ алдуу гарахагүй.

Нүхэр В. М. Шутов ажал хүдэлмэрэе эмхидхэжэ шадаха, бэрхэ хүтэлбэрилэгшэ байһанаа харуулжа шадаа. Автопаркын коллектив юһэдэхи табан жэлэйнгээ даабари болзорһоонь урид байгша оной июлиин 1-дэ дүүргээ бэлэй. В. М. Шутов 1973 ондо Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаа. Мүнөө автопаркын коллектив арбадахи табан жэлэй түсэбөөр хүдэлжэ байна. Ойдо отологдоһон модо шэрэхэ 19—20 автомашина харгыда гаргаха аад, зарим үдэрнүүдтэ 21—22 автомашинанууд ажалдаа гарана.

Манай леспромхозой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ мэргэжэлтэд, алба хаагшад бултадаа юһэдэхи табан жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулалсаа. Эрхилигэй пунктын коллектив юһэдэхи табан жэлэй эхинһээ муу бэшээр хүдэлжэ байна. Бүхэсоюзна мүрысөөндэ хэдэн удаа илажа, СССР-эй ой модоной, модо болбосоруулдаг промышленностиин министерствын дамжуулгын Улаан туг абаһан юм. Эдэнэр юһэдэхи табан жэлэй туршада 596 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ даабаритай. Мүнөө дээрэ 586 мянган кубометр модо гүрэндэ тушаагаад байна. Юһэдэхи табан жэлэйнгээ даабари байгша оной октябриин 15-да дүүргэхэ гэһэн хүсэл эрмэлзэлтэйгээр хүдэлнэ.

Леспромхозоймнай бэшэшье олон коллективүүд юһэдэхи табан жэлэй туршада амжалтатайгаар хүдэлжэ гараа. Олон хүдэлмэришэдэй оролдосотой һайнаар хүдэлһэн дээрэһээ ажалай бүтээсые 35 процентээр дээшэлүүлхэ табан жэлэйнгээ даабари 36,2 процентдэ хүргөөбди. Продукци худалдалга 1,3 процентээр ехэ болоо. Хүдэлмэришэдэй олодог салин хүлһэн 24,8 процентээр ургаа.

Манай леспромхозой хүдэлмэришэд хаба шадалаа гамнангүйгөөр ажаллана. Баян дэлгэрээр ажаһууна. Хүдэлмэришэдэй байдал һуудалые һайжаруулха талаар табан жэлэй туршада ехэ ажал хүдэлмэри хэгдэһэн байна. Байрын гэрнүүдэй, һургуулиин болон столовонуудай барилгада, заһабарида 2,200 мянган түхэриг һомологдоһон байгаа. Кома тосхондо 320 үхибүүдэй һураха дунда һургуулиин байшан барижа ашаглалгада үгөөбди. Бурлиин пунктын хүдэлмэришэд мүнөө сэнхир экранай дамжуулга харадаг болонхой. Эндэ ретрансляционно станци бариһан байнабди. Энэ барилгада 201 мянган түхэриг гаргашалагдаа һэн.

Кикын пунктда, Кома тосхондо хүдэлмэришэдэй эдеэлхэ столовонууд баригдажа байнхай. Табан жэлэй туршада байрын гэрнүүд олоор баригдаа. Түгэсхэхы жэлдэ хоёр бүлэ айлай ороходо 7 гэр баригдажа, хүдэлмэришэд шэнэ байрада түбхинэнхэй. Хуушарһан гэрнүүдые заһабарилха, халуун уураар дулаасуулха хүдэлмэридэ ехэ анхарал табигдана. Бурлиин пунктын залуу хүдэлмэришэдэй хамтын байре, клуб, байрын гэрнүүд, Эрхилигэй пунктын саадяслиин байшан, автомашинануудай гараж заһабарилагдажа, халуун уурал оруулагдаа. Табан жэлэй туршада барилга-заһабариин хүдэлмэридэ бүхыдөө 2 миллион 368 мянган түхэриг гаргашалаабди. Леспромхозоймнай бүхы хүдэлмэришэд һайн байратай болонхой.

Юһэдэхи табан жэлэй туршада хүдэлмэришэдэймнай байдал һуудал яһала һайжараа. Энээн дээрэһээл хүдэлмэришэднай урагшаа эрмэлзэһэн һанал бодолтойгоор хүдэлнэ. Модо бэлэдхэхэ даабаряа үдэрһөө үдэртэ үлүүлэн дүүргэхэ гэжэ эрмэлзэнэ. Коллективнай юһэдэхи табан жэлэй туршада 16 миллион түхэригэй продукци худалдаха даабаряа июлиин 1-дэ амжалтатайгаар дүүргээд, жэлэй дүүрэтэр түсэбһөө гадуур 1 миллион 566 мянган түхэригэй продукци худалдахаар шиидэнхэй. Партиин XXV съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха гэһэн мүрысөөндэ оролсожо, манай коллектив иимэ социалис уялга абаба.

Модо бэлэдхэхэ, шэрэхэ табан жэлэйнгээ даабари байгша оной декабриин 24-дэ дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 7 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ, түгэсхэхы жэлдэ 355 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ даабаряа декабриин 18-да дүүргэжэ, 13 мянган кубометрээр үлүүлхэ. Продукциин өөрынь үные доошолуулһанай ашаар 12 мянган түхэригэй олзо үйлэдбэридөө оруулха ёһотойбди. Бидэнэр энэ зорилгоёо бэелүүлжэ, партиингаа ээлжээтэ съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха арга боломжотойбди.

М. РУДАКОВ,
леспромхозой директор.

Леспромхозой хүдэлмэришэдэй ойдо отолһон модон мүнөө сүм машинаар шэрэгдэнэ. Хэдэн олон машинанууд гурбан халаанай туршада модо шэрэнэ. Сүүдхэдэ 1.100—1.150 кубометр модон Сэлэнгын модоной баазада асарагдана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: модо шэрэһэн машинанууд тужын харгыда.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

○

Сергей Иванович Шитов арбан дүрбэдэхи жэлээ трактористаар хүдэлнэ. Тэрэ ойһоо модо шэрэдэг машинануудта харгы гаргадаг юм. Халаанай туршада хэдэн зуун кубометр шорой түлхижэ, газар тэгшэлэн, хада уулын, ой модоной дундуур харгы татана. Даабаряа хододоо үлүүлэн дүүргэжэ, олоной һайшаал магтаалда хүртэнэ. Байгша оной май һараһаа хойшо хоёр километр утатай хары заһабарилжа, ашаатай машинануудай һаадгүйгөөр ябаха хэрэгтэ хубитаяа оруулаа. Тэрэнэй оролдолго, шадабариин ашаар ойдо отологдоһон модон саг болзор соогоо шэрэгдэжэ, даабари үлүүлэн дүүргэгдэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тракторист С. И. Шитов.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ХҮДЭЛХЭДЭ УРМАТ[А]

Харгы... харгы... Заһамал шоссей харгы урдаш[...] на. Машинынгаа газыень даража, гүйдэлыень улам[...] гэдхэхэш. Хайшаашье игэтэрээ яаранабиб гэжэ зарим[...] һанахаш. Ой модон жэргэнээд лэ арадаш үлэжэл[...] ха. Энэ харгыгаар хэды ябагдаа. Эндэхи һөөг бургаһан, шэнэһэн модод булта танил шэнги болоо[...] Үдэр, һүни, үбэл, зун илгангүй ябагдаа. Хура, [...] һалхи шуурган. Хүсэ ехэтэй машинын жолоо б[...] ябахада энэ бүгэдэ аймшагтай бэшэ юм. Ойдо отол[...] һон модо саг болзор соонь шэрэжэ гаргаха хэрэг[...] бшуу.

Машинадаа техническэ харууһа һайнаар хэжэ, [...] болзор соонь гол шухала детальнуудыень сэбэрлэжэ [...] һодожо байгаагүй һааш тиимэ биратай юумэн хэгдэхэ[...] Машина ходо эбдэрхэ. Бидэнэр мүнөө 110 киломе[тр] модо шэрэнэбди. Ашаанай машинанууд гурбан хала[анай] туршада ашаглагдана. Халаанай туршада 230—24[0 ки]лометр гүйлгэхэ ушар гарана. Тужын харгыгаар [...] ашаатай машинануудые түргэнөөр ябуулхын тула ж[...] шондо дүй дүршэл хэрэгтэйл болодог.

Би арбан табан жэлэй туршада ойдо хүдэлнэб, [...] жэлнүүд соо ЗИЛ, МАЗ түхэлэй машинануудаар [...] модо шэрээб. Эдэ машинануудта 10—17 кубометр ехэ бэшээр модон ашагдадаг бэлэй Мүнөө КРАЗ [...] машинаар модо шэрэнэб. Энэ одоол хүсэ ехэтэй ма[...] на юм. Нэгэ зэргэ 27—30 кубометр модо абадаг. М[...] леспромхоздо хүсэ ехэтэй иимэ машинануудай олоор [...] рагдажа байдагынь ехэл һайн гэжэ һанагдана. Табан [...] лэй эхинһээ леспромхоздомнай 27—30 кубометр [...] шэрэхэ, «Камацу» түхэлэй 25, КРАЗ-235 түхэлэй [...] машина абтаһан байна. Энэ машинануудые бүтээсэ [...] тэйгээр ашаглажа шадаа һаа, бидэнэр ехэ модо ш[...] арга боломжотой ха юмбиэди.

Манай экипаж 1971 ондо КРАЗ-235 түхэлэй [...] машина абаа һэн. Бидэнэр табан жэлэй туршада [...] мянган километртэ энэ машинаяа ябуулжа, 46 мян[...] кубометр модо ойһоо шэрэһэн байнабди. Капиталь[...] һабарида оруулангүйгөөр 60 мянган километртэ [...] наяа ябуулһанайнгаа түлөө мүнгэн шанда хүртөө[...] бди. Ойһоо модо шэрэхэ табан жэлэйнгээ даабари [...] бэн жэл соо дүүргээ һэмди. Манай экипаж яагаад [...] һайн амжалтануудые түйлаа хаб?

Намтай хамта Юрий Устинович Неокладнов хү[...] Бидэнэр сугтаа 1962 онһоо хойшо хүдэлнэбди. Ю[...] Устинович мүнөө жолоошоной нэгэдэхи классай м[эр]жэлтэй. Оньһон техникэ һайн мэдэдэг. Машинаяа [...] гамнадаг, ходо сэбэрлэжэ, тоһодожо, дутагдалнуудые усадхажа байдаг. Халаанай дүүрэхэдэ, машинаяа бэе[...] дээ сэбэрээр тушаадаг заншалтайбди. Һайн эзэн ур[...] морёо саг соонь эдеэлүүлдэг, ундалуулдаг байгаа. [...] рээн шэнги машинадаа техническэ харууһа һайнаар [...] байбал, машина удаан саг соо ашаглагдаха бшуу.

Бидэнэр һаяшаг шэнэ машина абаабди. Энэ маши[на] раа арбадахи табан жэл соо модо шэрэжэ, даабаряа [...] лэ болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн зорилго урдаа [та]бинхайбди. Манай экипажда коммунис ажалай нэрэ с[оло] олгогдоо бэлэй. Би наймадахи табан жэлэй дүү[...] Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаа һэм. Нэгэ[дэхи] классай жолоошоной үнэмшэлгэтэйб. Манай леспромхоз[...] до ажал хэрэгээ һайн мэдэдэг бэрхэ жолоошод о[...] Коммунис ажалай ударнигууд М. П. Брянский, А. [...] Кириллов, А. А. Помелев, У. А. Борисов гэгшэд [...] шэрэхэ юһэдэхи табан жэлэйнгээ даабари болзорһоонь урид дүүргэһэн юм.

Мүнөө томодхогдоһон бригадануудые эмхидхэхэ [...] шиидэнхэйбди. Иимэ бригадада хоёр слесарь, гурбан жо[...]лоошон, нэгэ механик орохо юм. Шэнэ аргаар модо [шэ]рэжэ эхилээ һаа, аша үрынь үшөөл ехэ байханьжаггүй.

Ю. МОРОЗО[В],
жолоошон, коммунис ажалай ударни[к].

ОЛООРОО ОРОЛДОНОВДИ

Һүүлэй жэлнүүд соо ойдо модо бэлэдхэхэ хүдэлмэри яһала оньһожоруулагдана. Отологдоһон модо таллуулан шэрэхэ ТТ-4 тракторнууд, хүсэ ехэтэ машинанууд, модо отолхо, модоной гэшүүһэ сэбэрлэхэ бүтээсэ ехэтэй хюрөөнүүд хүдэлмэришэдэй ажалые яһала хүнгэдхэнэ. Урдань машинануудта модо ашахада элдэб зүйлэй оньһон түхеэрэлгэнүүдые хэрэглэдэг бэлэйбди. Машинанууд удаан саг соо миин байдаг һэн.

Мүнөө ИЛ-2 түхэлэй араатай погрузчигаар модон машинануудта ашагбина. Нигэжэ ганса хүн халаанай туршада машинануудта 570-600 кубометр модо ашадаг байха юм. Энэ оньһон түхеэрэлгые бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглабал ехэ юумэ хэхэ арга бии.

Эрхилигэй пунктын бэрхэ оператор Т. Н. Деревяных халаанай туршада 650-700 кубометр модо машинануудта ашажа, даабаряа 15—20 процентээр үлүүлэн дүүргэнэ. Энэ түрүү хүдэлмэришэн юһэдэхи табан жэлэйнгээ даабари 4 жэл 6 һарын туршада дүүргээд, мүнөө 1976 оной түсэбөөр хүдэлнэ. Бурлиин пунктын оператор Е. Д. Николаев машинануудта 15—20 минутын туршада модо ашажа, даабаряа хододоо үлүүлнэ. Эдэ нүхэд оньһон техникээ һайн мэдэнэ. Ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандажа, даабаряа хододоо үлүүлэн дүүргэнэ.

Бидэнэр операторнууд машинануудта түргэнөөр модо ашаха гэжэ эрмэлзэнэбди. Би хорёод шахуу жэлэй туршада трактористаар, һүүлэй табан жэлэй туршада араатай погрузчигта хүдэлнэб. Мүнөө апрель һарын түсэбөөр ажалланаб. Юһэдэхи табан жэлэй туршада яһала һайнаар хүдэлжэ гараабди. Саашадаа бүри һайнаар хүдэлхэ гэһэн гол зорилго урдаа табинаб.

А. АКИМЕНКО,
араатай погрузчигай оператор.

Итанцын леспромхозой жолоошод машинануудаа бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа, ойдо отологдоһон модо түргэнөөр шэрэхын тула хаба шадалаа гамнангүйгөөр хүдэлжэ байна. Леспромхозой олохон жолоошод модо шэрэхэ табан жэлэйнгээ даабари дүрбэн жэл 2 һарын туршада дүүргэһэн юм. Жолоошон Пётр Иванович Копылов түрүүшүүлэй нэгэнниинь болоно. Тэрэ 35 мянган кубометр модо шэрэхэ табан жэлэйнгээ даабари 4 жэл 3 һарын туршада дүүргэһэн юм. Бэрхэ жолоошондо коммунис ажалай ударнигай нэрэ соло олгогдоо бэлэй. П. И. Копылов партиин XXV съездэ зорюулан уялга абаад, тэрэнээ бэелүүлхын тула яһала оролдоно. Халаан бүриин даабари үлүүлэн дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: жолоошон П. И. Копылов.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ТОМОДХОГДОҺОН БРИГАДА

СССР-эй ой модоной, модо болбосоруулдаг промышленностиин министерствын предприятинуудай эрхим түрүү хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ мэргэжэлтэд, предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд Москва хотодо сугларжа, һонирхолтой суглаа үнгэргэбэ. Энэ суглаан дээрэ гол түлэб, модо бэлэдхэхэ шэнэ онол арга, оньһон техникэ бүри һайнаар хэрэглэхэ тухай хөөрэлдөө. Томодхогдоһон бригадануудые эмхидхэжэ, модо бэлэдхэхэдэ үйлэдбэридэ аша үрэ ехэтэй гэжэ тэмдэглэбэд. Иимэ һонирхолтой суглаанда хабаадалсажа, оронойнгоо суута хүдэлмэришэдэй үгэ шагнаха, тэдэнтэй дүтэ танилсажа, ажал хэрэг тухайгаа дэлгэрэнгыгээр хөөрэлдэхэ аза талаан намда тудаа. Минии һонирхохоор юумэн олон һэн.

Юуб гэхэдэ бидэнэр үнгэрһэн жэл республика дотороо эгээл түрүүлэн томодхогдоһон бригада эмхидхээд 1,5 халаанай туршада модо бэлэдхэжэ эхилээ бэлэйбди. Ямаршье шэнэ юумэн хүшэр хүндэ байдаг. Хамаг юумэн һанаһан соошни болохогүй. Теэд бидэнэр эбтэйһээр урма зоригоо хухарангүйгөөр, яһала урагшатайгаар хүдэлжэ ороо бэлэйбди. Хэрбээ урдань нэгэ бригадада 5 хүн хүдэлдэг һаа, мүнөө 18 хүн тоологдоно. ТТ-4 түхэлэй гурбан трактор бии. Тэдэнэйнгээ хоёрыень халаанай забһарта зогсоонгүйгөөр модо таллуулан шэрэхэ гэһэн зорилго урдаа табинабди.

Мүнөө Буряадай «Забайкаллес» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй олохон предприятинуудта томодхогдоһон бригаданууд эмхидхэгдэжэ байна. Гэбэшье томодхогдоһон бригада эмхидхэхэдэ аша үрэ бии ха гү гэһэн үгэ зугаа хаа яахана гарадаг хэбэртэй. Ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ шадабал томодхогдоһон бригадын гэшүүд ехэ юумэ хэхэ арга боломжотой юм.

Нэгэдэхеэр, трактор бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглагдана. Хоёрдохеёр, нэгэ трактор халаанай туршада 210—220 кубометр модо таллуулан шэрэнэ. Гурбадахяар, үсөөн тракторaар ехэ модо бэлэдхэхэ арга боломжо бии байна бшуу. Минии даадаг томодхогдоһон бригадын коллектив хоёрдохи жэлээ модо бэлэдхэжэ байна. Бидэнэр 1974 ондо 74 мянган кубометр модо бэлэдхээ һэмди. Түгэсхэхы жэлдэ 90 мянган кубометр модо бэлэдхэхээр шиидэһэн зомди. Байгша оной сентябриин хориной мэдээгээр 59 мянган кубометр модо бэлэдхээбди. Жэлэй дүүрэтэр үшөө 33 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ арга боломжо бидэнэртэ бии.

Урдань манай Кикын пунктда 12 бага комплексно бригадын коллектив хүдэлдэг һэн. Отологдоһон модо 15 трактораар таллуулан шэрэдэг һэмди. Тиигэхэдээ бага комплексно бригаданuудай хүдэлмэришэд һарадаа 1000—1100 кубометр модо бэлэдхэдэг бэлэй. Мүнөө 3 трактораар һарадаа 7000—8000, заримдаа 9000 мянган кубометр модо бэлэдхэнэбди. Энэ тоо, баримтануудые хараад, сасуулаад үзэхэдэ томодхогдоһон бригаданудай ажалай үрэ дүн тон ехэ гэжэ һанагдана. Энээн дээрэһээл шэнэ аргаар модо бэлэдхэхэ гэһэн шухалын шухала зорилго табигдана бшуу. Энээн дээрэһээл хаа хаанагүй томодхогдоһон бригаданууд эмхидхэгдэнэ.

Бригадын гэшүүд модо отолхо, трактор ябуулха мэргэжэл тэгшэ һайнаар мэдэхэ ёһотой. Тиимэ эрилтэ хүдэлмэришэн бүхэнэй урда табигдана. Минии бригадын булта гэшүүд трактор жолоодохо үнэмшэлгэтэйнүүд юм. Али алиниинь тракторта һуужа, модо таллуулан шэрэхэ арга боломжотой. Энээн дээрэһээл бидэнэр халаан бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэнэбди. Манай дунда ажалай журам эбдэдэг, халаанай даабари дүүргэдэггүй хүн гэжэ үгы. Бидэнэр юһэдэхи табан жэл соо 150 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ даабаряа байгша оной июлиин 1-дэ дүүргээ һэмди. Шэнэ онол арга хэрэглэн, эршэтэй шангаар хүдэлһэнэй ашаар лэ энэ бүхы амжалтанууд түйлагдаа.

Л. МЕЛЬНИКОВ,
леспромхозой бригадир.

ХАРАА ЗОРИЛГОНЬ ТОН ЕХЭ

Итанцын леспромхозой коллектив түгэсхэхы жэлдэ абаһан уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна. Эдэнэр байгша оной нэгэдэхи квартал соо дэлгэрһэн Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ илажа, СССР-эй ой модоной, модо болбосоруулдаг промышленностиин министерствын, профсоюзай ЦК-гай дамжуулгын Улаан туг, нэгэдэхи мүнгэн шантайгаар абаа бэлэй. Хоёрдохи кварталай дүнгөөр эдэнэр хоёрдохи мүнгэн шан Хүндэлэлэй дипломтойгоор абабад.

— Бидэнэр гурбадахи квартал соо гэмгүйгөөр хүдэлжэ байнабди. Продукци худалдаха юһэдэхи табан жэлэй даабари дүүргэгдээ. Байгша оной декабриин 24-дэ модо бэлэдхэхэ, шэрэхэ табан жэлэйнгээ даабари дүүргэхээр шиидэнхэйбди. Һара бүриин даабари үлүүлэн дүүргэгдэнэ. Бүхэсоюзна мүрысөөндэ илажа гараха зорилготойбди, — гэжэ тус леспромхозой главна инженер Г. А. Пикуль хэлэжэ байгаа һэн. Итанцын леспромхозой коллектив юһэдэхи табан жэлэй эхинһээ иимэ эршэтэй шангаар хүдэлжэ байна. Эдэнэр модо бэлэдхэхэ шэнэ онол арга үргэнөөр хэрэглэнэ Жэшээлхэдэ, томодхогдоһон бригаданууд эгээл түрүүлэн эндэ эмхидхэгдээ һэн. Леспромхозой жолоошод мүнөө мүн лэ томодхогдоһон бригадануудые эмхидхэжэ эхилээ. Модон нарин зуруул болгон отологдоно. Тиигэхэдээ залуу модонуудые ехээр гэмтээнгүйгөөр арьбална. Хүсэ ехэтэй трактор, машинанууд эндэ олоор абтанхай. Оньһон техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа, шэнэ арга хэрэглэжэ хүдэлһэн тус леспромхозой хүдэлмэришэд модо бэлэдхэхэ үдэр бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэжэ шадана ха юм. Леспромхозой коллектив юһэдэхи табан жэлэй эхинһээ юһэ дахин Бүхэсоюзна мүрысөөндэ илажа, дамжуулгын Улаан тугта, мүнгэн шанда хүртэһэн байха юм.

Хэды балсамаар, омогорхомоорһье. Теэд гаталһан замаа эрьен хараагүй һаа, саашанхи зорилго элеэр табигдахагүй. Эдэнэр хүнгэн бэшэ зам гаталанхай. Юуб гэхэдэ модоео уһан голоор урадхуулхаяа болижо, машинануудаар шэрэдэг болоо. Эндэ нилээд олон бэрхэшээлнүүд дайралдаа. Машинанууд дутаддаха, ходо эбдэрхэ. Гэбэшье леспромхозой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ мэргэжэлтэд нэгэ һанал бодолтойгоор хүдэлжэ, энэ бүхы бэрхэшээлнүүдые илажа гараһан юм.

Ойдо отологдоһон модон һаадгүйгөөр шэрэгдэжэ байгаа бэлэй. Мүнөө Итанцын голой оёорто шэнгэһэн, эрьедэ үлэһэн модод сүм сэбэрлэгдээ. 76 километр утатай харгы ой модон соогуур татагдаа. Шэнэ гараж, автомашина заһабарилха мастерской баригдаа. Энэ бүхы барилгада 1 миллион шахуу мүнгэн гаргашалагдаа һэн.

Автомашинануудые һайнаар заһабарилдаг, техническэ харууһа зүбөөр хэдэг болоһонһоо тэрэниие үни удаан саг соо бүтээсэ ехэтэйгээр ашагладаг болоо бшуу. Ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ, хүдэлмэриин сагые зүбөөр хэрэглэнэ. Энээн дээрэһээл хүдэлмэришэдэйнгөө тооe үсөөрүүлнэ. 1971 ондо леспромхозой коллективтэ 850 хүдэлмэришэд тоологдодог һэн. Мүнөө эндэ 700 хүдэлмэришэд хүдэлнэ. Техническэ дэбжэлтэ түйлаха хэрэгтэ эндэ анхарал табигдана. Энэньшье ойлгосотой ха юм. Үйлэдбэреэ техническэ талаарнь шэнээр зэбсэгжүүлээгүй, трактор, машинануудаа бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа шадаагүй һаа, урагшаа дабшахань бэрхэтэй болохо юм. Энээн дээрһээ хүдэлмэришэдэй мэргэжэл шадабарие дээшэлүүлхэ, шэнэ онол арга үргэнөөр хэрэглэхэ хэрэгтэй бшуу.

Леспромхозой дэргэдэ [...] дэлмэришэдые жолоош[од] трактористнуудай мэрга[жэл]дэ һургаха курса нэгд[...] байха юм. Хүдэлмэри[шэд] үдэшэндөө һуража, мэр[гэ]жэл шадабаряа дээшэлүү[лхэ] тухай оролдоно. Хэн[...] мэдэһээр һайн [...] лэдхэлтэй, дүршэл [...] дабаритай хүдэлмэри[шэд] ажалдаа амжалта түйл[...] лэ байдаг бшуу. Ойдо м[одо] бэлэдхэхэ ажал ехэн[...] оньһон техникын хүсө[өр] бүтээгдэнэ. Энэ бүхы те[хни]кые бүтээсэ ехэтэйгээр а[шаг]лажа шадабал бага гар[гаша]тайгаар ехэ модо бэлэ[д]дэхэ байна бшуу. М[...] эдэнэр жэлдээ хүдэлмэ[ришэн] бүридөө 1100 кубометр [...] бэлэдхэхын тула тэм[...] Үнгэрһэн жэлдэ хүн бүр[...] 1070 кубометр модо бэл[...] һэн. Байгша оной түрүү[...] хахад жэл соо хүн бү[...] 570 кубометр модон б[...] хэгдээд байба. Эдэнэр [...] табиһан зорилгоёо бэе[...] хээр зоригжонхой. Лесп[ром]хозой коллектив пар[тиин] XXV съездэ зорюула[н со]циалис уялга абаад, [...] һайнаар хүдэлжэ байна. [...] коллектив ойрын жэлн[үүд] хүн бүридөө 1200 куб[ометр] модо бэлэдхэхын тула т[...] нэ.

К. ЖАМЬЯНО[В]

ШЭНЭ ТАСС ҺОНИН

РДЭМТЭДТЭ — ОРОНОЙ ШАГНАЛ

СССР-эй Наукануудай демиин эмхидхэгдэн гуулагдаһаар 250 жэлэй ой дашарамдуулан, совет дэм наука хүгжөөлгэдэ ехэ габьяатай байһа түлөө үшөө нэгэ ехэ эрдэмтэдтэ Ленинэй, тябриин Революциин, лай Улаан Тугай, Арадуудай хани барисаанай, Хүндэлэлэй Тэмдэг» ордену, СССР-эй медальнууд тябриин 6-да Кремль соо рулагдаба.

Орден, медальнуудые бааһан СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо А. М. ычев үндэр дээдын шагнада хүртэһөөрнь, СССР-эй Наукануудай академиин 250 жэлэй ойгоор эрдэмтэдые үнэн зүрхэнһөө амаршалаад, эдэнэртэ элүүр энхэ ябахые, зол жаргал, бүхы ехэ амжалта хүсэһэн байна.

(ТАСС).

ССР-эй ФИНАНСЫН ИНИСТЕРСТВЭДЭ, ССР-эй ГҮРЭНЭЙ АНКДА

КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй лгабариин үндэһөөр, СССР-эй Финансын министерство, СССР-эй Гүрэнэй нк 1948 оной 2 процентэ гүрэнэй урьһаламжын 1 лиард түхэригэй облигацинуудай мүнгэ бусааха рдохи тиражые 1975 оной тябриин 7-һоо 9 болотор сквада үнгэргэхые тогтообо. Облигацинуудай мүнгэ бусааха тиражай тусхай блица 1975 оной октябриин 26-да түбэй газетэнүүдтэ толилогдожо, облигацинуудай мүнгэ бусааха тиражай шүүбэри 1975 оной ябриин 27-һоо түлэгдэжэ лхэ байна.

(ТАСС).

ДР-эй НОМОЙ ЕКАДА

Немец уран зохёолшодой нууд манай орон дотор лэгдэдэг гадаадын литературын дунда гол һуури нэ. Совет уншагшад ллерэй, Гетегэй, Бехерэй, ерсын, Брехтын зохёолнуудые һайн мэдэхэ. Совет сагай жэлнүүдтэ эдэнэй олнууд 145 миллион шахам хэһэгээр хэблэгдэн гараад байна.

Германиин Демократическа Республикын номой декада октябриин 6-да гадаадын литературын бүхэсоюзын гүрэнэй библиотекэ соо гдэбэ. Библиотекын жааа бүридүүлэгдэһэн «ГДР-эй литература ба искусство» гэһэн выставкэ эндэ эмхидхэгдээ. 500 гаран эндэ табигдаһан байна. най уран һайханай литературын зохёолнууд, гоё шэмэглэгдэһэн ьбомууд болоно.

ГДР-эй номой декада нинградта, Киевтэ, Минскдэ, Ригэдэ, Таллинда, Новосибирскдэ, мүн бусад хотонуудта үнгэргэгдэхэ юм.

(ТАСС-ай корр.)

УРСКА ОБЛАСТЬ. Онсо байгуулгатай «Обоинь» гэжэ хүнгэн автомобиль соогуур ябаха мотоор онгосо (зураг дээрэ) хотын урашуул ксей Чальцев, Владимир фалов гэгшэдэй гараар эгдэһэн. Автомобилиин ор, рамань хуушан ода» автомобильһаа абан. Машина часай турша 120 километр зай гарана. Энэ машинана тэдэ тон юрын зэмсэгүүдээр гэгээ.

Намаг соогуур ябаха онгосо тэдэнэр фанерээр бүтээһэн байна.

ТАСС-ай фотохронико.

АХА ДҮҮ ЁҺОНОЙ, ХАНИ ХАЛУУН УУЛЗАЛГА КРЕМЛЬДЭ БОЛОБО

(Үргэлжэлэл. Эхниинь 1-дэхи нюурта).

Социалис гүрэнүүдэй коммунис партинуудай нүлөөнэй, мүн тэдэ оронуудта социализм ба коммунизм амжалтатайгаар байгуулхын түлөө, дэлхэй дээрэ эб найрамдал сахилгын ба батадхалгын түлөө өөһэдынгөө арадуудай үмэнэ, бүхы дэлхэйн ажалшадай үмэнэ тэдэнэй дааха харюусалгын хэмжээлэшэгүй ехэ болоһон тиимэ сагта ажаһуунабди. Германиин Демократическа Республикын, уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй элитэ мэдээжэ ажал ябуулагша нүхэр Хонеккер түрүүтэй ГДР-эй шалгармал хүтэлбэри эдэ түүхэтэ зорилгонуудые шиидхэхэ хэрэгтэ зохихо хубитаяа оруулжа байнхай.

Нүхэдүүд! Советскэ Союз, Германиин Демократическа Республика, бусад хэдэн олон аха дүү оронуудтал адляар, мүнөө өөһэдынгөө хүгжэлтын түсэбтэ шэнэ табан жэлэй богоһо дээрэ гараад байна. Манай партинуудай болохоёо байгаа съезднүүд гаталһан замайнгаа дүнгүүдые согсолхо, ерэхэ жэлнүүдтэ юу хэхэ ёһотойгоо тодорхойлхо болоно. Социализмын оронуудай мүнөө адлирхуу зорилгонуудые шиидхэжэ байһан ушар дээрэ дурсагдаһан асуудалнуудай шиидхэбэриие нилээд хүнгэдхэнэ, арад бүхэнэйнгөө аша туһада, социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай хамтын хүсэд эрмэлзэлгэнүүдэй аша туһада эрдэм мэргэжэлээ, дүй дүршэлөө, материальна ба оюун бэлигэйнгээ байлигуудые нэгэдхэхэ арга олгоно.

Манай немец ханинар хэдэ хэдэн промышленна предприятинуудай, научна институдуудай, һургуулинуудай хүдэлмэритэйнь танилсахын тула нүгөөдэр орон соогуур аяншалхаяа мордохонь. Эдэнэр бултадаа Советскэ Союзда оло дахин ерэһэн байха, тингэбэшье мүнөөнэй аяншалгынь тон һонирхолтой байханһ дамжаггүй. Юундэб гэхэдэ, совет хүнүүд хаа хаанагүй таанадые хүндэмүүшээр, үнэхөөр аха дүү ёһоор угтаха байха.

Германиин Демократическа Республикын партийно-гүрэнэй делегацие үшөө дахин амаршалха зуураа:

— Германиин Демократическа Республикын арад зоной түлөө, тэрэнэй революционно мандай — Германиин Социалис нэгэдэмэл партиин түлөө!

— нүхэд Эрих Хонеккерой, Вилли Штофой, Хорст Зиндерманэй ба ГДР-эй партийно-гүрэнэй делегациин бүхы гэшүүдэй элүүр энхын түлөө!

— манай партинуудай ба арадуудай хоорондын хэтэ мүнхын, эбдэршэгүй бата хани барисаанай түлөө духаряа үргэхые дурадханаб.

* * *

СЕПГ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Эрих Хонеккер харюугай үгэ хэлэбэ.

Нүхэд Л. И. Брежневэй, Э. Хонеккерэй хэлэһэн үгэнүүд ехэ анхаралтайгаар шагнагдаһан, оло дахин удаан альга ташалгануудаар угтагдаһан байна.

Уулзалга аха дүү ёһоной, хани халуун оршон байдалда үнгэрөө.

НҮХЭР Э. ХОНЕККЕРЭЙ ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

Хүндэтэ нүхэр Брежнев!
Хүндэтэ нүхэр Подгорный!
Хүндэтэ нүхэр Косыгин!
Хүндэтэ совет нүхэдүүд ба ханинар!

Советскэ Союзда айлшалхые уриһанай, бидэниие хүндэмүүшээр угтаһанайтнай түлөө Таанадта Германиин Демократическа Республикын партийно-гүрэнэй делегациин үмэнэһөө үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргэхыемни зүбшөөгыт. Германиин Социалис нэгэдэмэл партида, Германиин Демократическа Республикын арад зондо хандан, хүндэтэ нүхэр Леонид Ильич, Танай хэлэһэн хани ёһоной халуун үгэнүүдэй түлөө манай онсо баясхалан хүргэхые хүсэгдэнэ.

Бидэнэр Москвада ерэхэ бүхэндөө социализм ба коммунизм байгуулгын ехэ хэрэгтэ, хүнүүдэй амгалан ёһоор золтой жаргалтай зэргэлэн оршохын түлөө тэмсэлэй талаар адли хараа бодолтой байһанаа бүри гүнзэгыгөөр мэдэрдэгбди. Энэ ушар мүнөө бидэнэй сэдьхэлые баяраар билтаруулна. Советскэ Союзай Коммунис партиин XXIV съездын хараалһан замаар дабшан, коммунис общество байгуулха шэнэ шухала шатада совет арадай туласа хүрэжэ ерээд байһан үедэнь бидэнэр мүнөө Танай орондо ерэбэбди. КПСС-эй XXV съезд бүхэдэлхэйн-түүхэтэ энэ хэрэгэй шэнэ зорилгонуудые хараалха байна. Тиин, энэ съезд СССР-тэ, бүхы социалис хани нэгэдэлтэ оронуудта, бүхы дэлхэй дээрэхи эб найрамдалай, демократиин ба хүгжэлтэ дэбжэлтын хамаг хүсэнүүдтэ шухала удха шанартай хуралдаан болохо.

Совет арадай ажалай эршэ зоригой бадаржа байхые, Советскэ Союзай Коммунис партиин XXV съездэ бэлэдхэлэй үеэр гайхамшаг амжалтанүүдай туйлагдажа байһые харалга бидэндэ ехэ баяр асарна. Энэ ерэлгэһээ өөһэдынгөө ажал ябуулгада олон шухала юумэ оложо абахабди гээд этигэнэбди.

Советскэ Союзай Коммунис партиин XXIV съездын баталан абаһан политикые бэелүүлхэ хэрэгтэ туйлаһан асари ехэ амжалтануудтайтнай дашарамдуулан, таанадые, бүхы совет арадые үнэн зүрхэнһөө амаршалхые хүсэнэбди.

Социалис, коммунис байгуулалтын үеэр Советскэ Союзай Коммунис партиин, Совет гүрэнэй суглууһан баян, үргэн ехэ дүй дүршэлэй бүгэдэ нийтын удха шанартай байһые мэдэрнэбди. Үнэн бодото энэ ушарые мэдэрэлгэ пролетарска интернационализмын шухала хубинь болоно гээд тоолонобди. Манай парти, Германиин Демократическа Республикын хүдэлмэришэн анги ба бүхы ажалшад элитэ ехэ тэмсэлшэд-революционернүүдэй захяа заабаринуудые, Эрнст Тельманэй захяа заабаринуудые сэхэ шууд баримталан бэелүүлнэ. Ленинэй парти тушаа дэлхэй дээрэхи түрүүшын хүдэлмэришэд, таряашадай гүрэн тушаа хандаса коммунист бүхэнэй интернационалис хараа бодолой эшэ нүхэсэл болоно гэжэ, Э. Тельман тоолодог байһан юм.

Хүндэтэ нүхэдүүд!

Үглөөдэр, социалис Германиин Демократическа Республикын национальна һайндэрэй — манай республикын 26 жэлэй ойн үдэр СССР-тэй хани барисаан, харилсаа холбоон ба харилсан туһалалсалга тухай шэнэ договорто гар табихамнай. Манай хүдэлмэришэд ба таряашадай гүрэнэй тогтоогдон байгуулагдаһанай ойтой энэ түүхэтэ документын тудалдаһаниинь гүнзэгы удхатай.

Советскэ Союз, тэрэнэй алдарта арми гушаад жэлэй урда гитлеровскэ фашизмые илажа, ерээдүйн шэнэ байдал зохёон байгуулха зам манай арадта нээжэ үгөө бэлэй. Тэрэ гэһэнһээ хойшо манай орон дотор туйлагдаһан али дэбжэлтэ бүхэн, Германиин Демократическа Республикын тогтолго, бэхижэлгэ ба хүгжэн һалбаралга Ленинэй оронтой хани барисаанһаа эшэ үндэһэтэй. Манай республика дотор социализмын бата бэхи, эбдэршэгүй байһандал адли, Советскэ Союзтай манай аха дүү ёһоной холбоо барисаан хэтын хэтэдэ бата бэхи, эбдэршэгүй байха гэжэ бидэнэр дахинаа баталан мэдүүлнэбди.

Манай договорой нэрые тодорхойлһон Хани барисаан, Харилсаа холбоон ба Харилсан туһалалсалга гэжэ үгэнүүд манай үдэр бүриин харилсаан дотор бэелэн мандажа байдаг. Тиин, бидэнэр манай холбоо барисаанай талаар бүри дээдэ шатада орообди. Манай аха дүү ёһоной түгэс харилсаа холбоон шэнэ дэлисэ далайсатай боложо байна гэжэ хэлэхэдэ болохо. Тиихэтэй хамта манай гүрэнүүдэй арадууд улам ойртолсоно.

Советскэ Союзтай манай аха дүү ёһоной холбоо барисаан социалис хани нэгэдэл дотор батажан, Германиин Демократическа Республикын ажабайдалай үндэһэ һуури болоно гэһэн хэлбэришэгүй этигэлтэйгээр Хани барисаан тухай договортоо гар табихамнай. Энэ хадаа мүнөөнэй социалис байдалай, коммунис ерээдүйн байдалай гол шухала найдабари болоно.

Германиин Социалис нэгэдэмэл партиин ба Советскэ Союзай Коммунис партиин хоорондохи эбдэршэгүй дайшалхы хани нэгэдэл хадаа Германиин Демократическа Республикын Совет Социалис Республиканууда Союзтай тогтоодог холбоо барисаанай тон шухала эшэ үндэһэн болоно. Энэнь үзэл бодолоороо нигтэ нэгэн байлгаар, социалис ба коммунис байгуулалтын бүхы асуудалнуудаар үнгэрэгдэдэг ажал ябуулгада, гадаадын политикада, манай революционно туйлалтануудые хамгаалгада хододоо үгэеэ ойлголсожо байлгаар элирхэйлэгдэнэ.

Хүндэтэ нүхэдүүд ба ханинар!

Мүнөө үедэ Германиин Демократическа Республикадахи байдал Германиин Социалис нэгэдэмэл партиин IX съездэ бэлэдхэлээр улам үргэнөөр тодорхойлогдожо байнхай. Нийтын һайн дүнгүүдые согсолжо шадахабди. Манай арад үсэд нэтэрүүгээр эршэмтэйгээр ажаллаа. СЕПГ-гэй VIII съездһээ хойшо үнгэрһэн жэлнүүд манай орон дотор социалис байгуулалтые саашадань хүгжөөлгэдэ хурдан түргэн дэбжэлтын үе болоһон байна. Тодо хурса энэ хараа шэглэлээ амжалтатайгаар үргэлжэлүүлхэ шухала үндэһэ һуури табихын тула 1971-1975 онуудай түсэбтэ табан жэлэй даабаринуудые дүүргэхын, үлүүлэн дүүргэхын түлөө ажалшад үүсхэл эдэбхитэйгээр оролдоно. Партиин IX съезд хүгжэнги социалис общество байгуулгын замай удаадахи шатые тодорхойлхо юм.

Аха дүү Советскэ Союзтай научно-техническа, экономическа харилсаагаа нилээд хүгжөөһэнэй, социалис экономическа холбоо барисаанай бүхы дээрээ үргэдхэгдэһэнэй ашаар манай орон амжалтатайгаар хүгжэжэ байна. Энэ харилсаанай шэнэ хараа түсэбүүдэй мүнөө элирхэйлэгдэжэ байһыень сэдьхэлээ ханангяар тэмдэглэнэбди. 1976 онһоо 1980 он хүрэтэрхи табан жэлэй түсэб зүбшэн хэлсэжэ табяад, эдэниие бодото дээрэнь бэелүүлжэ эхилхэбди. Тиин манай харилсаа холбоон арадуудай социалис бүлэ ба орон бүхэниие ами амяарандань саашадаа амжалтатайгаар, хурдан түргөөр хүгжөөлгын үргэн ехэ зорилгонуудые бэелүүлхэ байна. Ажахын бүхэли һалбаринуудаар, эрдэм, техникын бүхэли асуудалнуудаар хамтын проектнүүд зүбшэлэгдэн табигдана. Манай сэдьхэл бодолой ба материальна хүсые хамтаран ашаглалга шэнэ социалис байгуулалтын түүхэтэ булюу байлгые бодото дээрэнь бэелүүлгэдэ үглөөдэр мүнөөдэрэйхиһөө улам ехээр нүлөөлхэ гээд батаар этигэн найдананабди.

Манай республикада үргэн ехэ, үнэн зүрхэнэй туһаламжа хододоо үзүүлжэ байһанайтнай түлөө Таанадта, хүндэтэ Совет нүхэдүүд, Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедтэ, тэрэнэй Генеральна секретарь нүхэр Леонид Ильич Брежневтэ, Совет правительствада, бүхы совет арадта зүрхэ сэдьхэлһээ баяр баясхалан хүргэхые хүсэнэбди.

Хүндэтэ нүхэдүүд ба ханинар!

Социалис хани харилсаата оронуудай нэгэдэл ба жагсаалые саашадань бэхижүүлхын түлөө, тэдэнэй хүсые ба уласхоорондын нүлөөе али бүхы талаарнь хүгжөөхын түлөө Советскэ Союзтай ба аха дүү бусад оронуудтай хамта тэмсэнэбди. Энэмнай социалис ба коммунис байгуулалтада таарамжатай гадаадын эрхэ байдал тогтоохо арга олгоно.

Советскэ Союзай Коммунис партиин XXIV съездын эб найрамдалта программа соогоо хараалһан бүхы юумэн дэлхэй дээрэхи политическэ байдалые үндэһөөрнь хубилгаа гээд мүнөө хэлэжэ шадахабди. Социализм хадаа хүн түрэлтэнэй һайн һайхан үг зорилго — бата эб найрамдал хангаха аргатай эдэбхи үүсхэл гаргагша түрүү зэргэдэ ябадаг хүсэн болоно. Шахардуу байдал һуларуулгын Европодо гол һуури эзэлдэг боложо байһыень сэдьхэлээ ханангяар тэмдэглэнэбди. Амгалан гүримаар зэргэ оршохо гэһэн Ленинэй гол ёһонууд социальна ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаае улам үргэнөөр тодорхойлдог боложо байна.

Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар нийтэ Европын зүблөөн амжалтатайгаар дүүрэжэ, арадуудай амгалан байдалай түлөө саашадаа тэмсэхэ шэнэ арганууд нээбэ. Аюулгүй байдалай шухала гол ёһонуудаар, тодорхойлходо, хилэнүүдэй ойроо хүртэшэгүй, гүрэнүүдэй бэеэ дааһан байдалые хүндэлжэ, эдэнэй дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсахагүй байлгын асуудалнуудаар үгэеэ ойлголсообди. Нэн түрүүн Советскэ Союзай Коммунис партиин ба Совет правительствын эб найрамдалта политика залан сэхээр бэелүүлһэнэй ашаар, социалис хани харилсаата оронуудай үгэеэ ойлголсоһон ябуулгануудай ашаар энэ туйлагдаа. Хельсинкидэ гүнзэгы бодол, политическэ бодото байдал илаһан байна. Энэнь бүхы арадуудай аша туһада харюусана.

Шахардуу байдал һуларуулгые тэхэришэгүй болгожо, тэрэниие материальна удха шанараар нэмээгээд, саашадань хүгжөөхэ шухала гэһэн һанал бодолые һайшаанабди. Шахардуу байдалые политическэ гүримаар һуларуулга сэрэгэй аргаар һуларуулгаар нэмэгдэхэ ёһотой. Ядерна зэбсэг хэрэгсэл туршалгые бүрин хүсэдөөр, бүгэдэ нийтээрээ хорихо тухай договор, мүн хүн зониие олоорнь хюдаха шэнэ түхэлэй буу зэбсэг ба иимэ зэбсэг хэрэгсэлэй шэнэ түхеэрэлгэнүүдые зохёон бүтээлгые хорихо тухай хэлсээ баталха гэжэ Советскэ Союзай һая гаргаһан эб найрамдалта үүсхэлые бидэ һайшаан дэмжэнэбди.

Хүндэтэ нүхэдүүд ба ханинар!

КПСС-эй ба СЕПГ-гэй дайшалхы хани нэгэдэл, СССР-эй ба ГДР-эй хоорондохи аха дүү ёһоной холбоон түүхэтэ үе сагаар батаар шалгагдаа, эдэнь манай арадуудта үнэтэй сэнтэй юм. Эбдэршэгүй энэ нэгэдэлэй хүсэндэ түшэглэн, үе сагай эрилтэнүүдтэ үндэһэлэн, манай оронуудта коммунизм ба хүгжэнги социалис общество байгуулгын зохёохы ажалай зорилгонуудые бэелүүлхээр бэлэнбди. Бүхы дэлхэйе хубилгажа байһан Марксын, Энгельсын, Ленинэй һургаалнуудаар хүтэлбэрилэгдэн, арадуудай аша туһада шэнэ амжалтануудые туйлаха этигэл найдабаритайгаар урагшаа дабшажа ябанабди.

Совет Социалис Республикануудай Союзай, Советскэ Союзай Коммунис партиин, тэрэнэй Центральна Комитедэй ба тэрэнэй Генеральна секретариин, манай хүндэтэ хани болон нүхэр Леонид Ильич Брежневэй түлөө; СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Николай Викторович Подгорныйн түлөө; СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Алексей Николаевич Косыгинай түлөө; КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой бүхы гэшүүдэй түлөө;

Советскэ Союзые тойрон жагсаһан аха дүү социалис оронуудай бата нэгэдэлэй түлөө;

манай партинуудай, гүрэнүүдэй ба арадуудай хоорондохи эбдэршэгүй хани барисаанай, аха дүү ёһоной харилсаа холбооной түлөө;

социализмын ба коммунизмын шэнэ илалтануудай түлөө;

эндэ байһан бүхы совет ханинарай ба нүхэдэйнгөө элүүр энхэ ябахын түлөө духаряа үргэнэб!

Мүрысэдэг хүршэнэртэмнай

КОМСОМОЛ-ЗАЛУУШУУЛАЙ БРИГАДАНУУД

Агын Буряадай национальна округой ажахынуудта 1975 оной эхиндэ нарин нооһото хонинной тоо 809 мянгада хүрөө. Эдэнэй 43 шахуу мянгые комсомол-залуушуулай бригаданууд харууһална.

Казахстанай Семипалатинска областиин комсомолшуудай жэшээгээр анха түрүүн округ дотор РСФСР-эй Верховно Соведэй депутат Дамби-Жалсан Дондоковой хүтэлбэрилдэг Агын районой түрүү XXII партийна съездын нэрэмжэтэ колхоздо тус ажахын дунда һургуули дүүргэһэн 10 хүбүүд. басагадһаа бүридхэгдэһэн «Толон» гэжэ комсомол-залуушуулай хонин ажалай бригада 1973 оной октябрь һарада бии болгогдоһон юм. Бригада эмхидхэгдэжэ, коллективэй гэшүүнэй ажалай түлөөһэн, моральна, материальна урмашуулга зохёогдоһон. ажалай түсэб баталан абтаһан байгаа. Шэнэ эмхидхэгдэһэн бригадада 2.300 хонин даалгагдаа һэн. Тэдэнэй хоёр отара эхэ хонид, харин үшөө нэгэ һүрэгынь түлгэнүүд байгаа. Залуу хонишодой һурган хүмүүжүүлэгшээр колхозой дүршэлтэй хонишон Лодоп Шойдоков томилогдоһон байна. Тиихэдэ залуушуулай хүдэлмэриин урагшатай байхын, тэдэнэй сүлөө сагаа зүбөөр хэрэглэжэ, һайнаар амархын тула ажахын правлениин, партком горитойхон юумэ хэһэн гээшэ. Хонишодой ажалда тааруһан зохид дулаан байра, телевизор, радиоприёмник, холодильник, газова плита хубсаһа угаадаг машина, бэе махабадаа һорихо хэрэгсэлнүүд бэлдэгдэһэн. Энээнэй хажуугаар трактор, УАЗ болон «Москвич» машинанууд эдэнэртэ үгтэһэн юм. Мүн столово, улаан булан баригдаһанхай. Хонишодой ажалда тааруулагдаһан тусхай хубсаһан өгөгдөһөн байна. Бүхы гэр байрануудтань зайн гал оруулагдаатай. Тиихэдэ залуушуулда колхозой амбаарһаа эдеэ хоолой зүйл хахад сэнгээрнь табидаг байна.

Эдэнэрэй ажалай график зохёогдонги. Бригадын гэшүүн бүхэн долоон хоногой туршада 1 үдэр амардаг. Залуу хонишодто зоотехник болон ветеринарнууд ходо ерэжэ, мал ажалай, хүдөө ажахын үйлэдбэриин гол асуудалнуудаар тусхай хэшээлнүүдые үнгэргэдэг байна. Гадна, эдэнэй дунда политическэ һуралсал эмхитэйгээр үнгэргэгдэнэ. «Толон» бригадын залуушуул сүлөө сагтаа концерт наада бэлдэжэ, ажахынгаа малшадые баясуулдаг болонхой.

Иимэ һайнаар, бодомжотойгоор эмхидхэгдэһэн комсомол-залуушуулай бригадын ажалай дүнгүүд удангүй элирһэн байна. Түрүүшын жэлдэ «Толоной» гэшүүд нэгэшье хони гарзада оруулангүй үбэлые үнгэргөөд, 100 эхэ хонин бүхэнһөө 93 хурьга түлжүүлһэн, хонин бүриһөө 4 килограммһаа үлүү нооһо хайшалһан юм. Харин 1975 ондо залуушуул бүхы хонидоо бүрин бүтэнөөр үбэлжүүлжэ, 100 эхэ хонин бүриһөө 102 хурьга абаа.

Түрүү XXII партийна съездын нэрэмжэтэ колхозой залуушуулай жэшээгээр «Путь Ильича», «Эрдэм» колхозуудта «Ильичевец», «Эхо Алханая» гэжэ комсомол-залуушуулай хонин ажалай бригаданууд 1973 ондо бии болгогдоһон байна.

Мүнөө округ соо 26 комсомол-залуушуулай коллективүүд мал ажалда хүдэлнэ. Тэдэнэй тоодо: 18 хонишодой бригада, эбэртэ бодо залуу малые шахан таргалуулдаг 5 гүүртэ, һү һаалиин 3 фермэ бии. Эдэ коллективүүдтэ 245 комсомолой гэшүүд ажаллана.

Партийна, комсомолой, совет эмхи зургаанууд комсомол-залуушуулан коллективүүдтэ ходо анхаралаа табижа, ажал хүдэлмэридэнь туһалдаг, ажал ябуулгыень хүтэлбэрилдэг байна. Жэшээлхэдэ, КПСС-эй окружкомой бюро дээрэ 1974 ондо комсомол-залуушуулай бригаданууд тухай асуудал 2 дахин зүбшэн хэлсэгдээ һэн. Байгша оной январиин 11-дэ үнгэргэгдэһэн КПСС-эй окружкомой бюро дээрэ КПСС-эй окружком, окрисполком, округой профсоюзуудай Совет болон ВЛКСМ-эй окружком комсомол-залуушуулай бригаданууд тухай нэгэдхэмэл шиидхэбэри абаһан юм. Энээн соо бригаданууудай бүридэл, хэмжээн, гэшүүн бүхэнэй эрхэ ба уялганууд, ажалай салин болон эмхидхэл, социалис мүрысөөнэй гүрим, һурган хүмүүжүүлэгшын эрхэ, уялганууд, тэдэнэй дунда эмхидхэгдэхэ мүрысөөнэй ёһо гүримууд бэшээтэй.

1974 ондо КПСС-эй окружкомой бюродо тус бригаданудай ажал хүтэлбэрилхэ окружной штаб баталагдаа һэн. Энэ штаб комсомол-залуушуулай бригаданууудай үдэр бүриин ажал ударидадаг. Тус штаб һара бүхэндэ зүблөө үнгэргэнэ. Тэдэнэр мүрысөөнэй гүримаар кварталай дүнгүүдые согсолдог юм. Социалис мүрысөөнэй дүн 100 баллаар тоологдодог байна. Тиихэдэ бригадын үйлэдбэриин дүнгүүдэй түлөө 35 балл, коллективэй гэшүүдэй һуралсалда (политическэ, юрэнхы эрдэмээ, мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ) хабаадаха хэрэгэй түлөө 15, коммунис ажалай болон коммунис байра байдалай түлөө мүрысөөндэ хабаадабал — 10 болоп бригадын бэшэшье олон тоото ажаябуулганууд мүрысөөнэй дүнгүүдые гаргахада хараада абтана. Мүрысөөндэ илагшадта КПСС-эй окружкомой, округой гүйсэдхэхы комитедэй болон ВЛКСМ-эй окружкомой дамжуулгын Улаан туг барюулагдадаг. Колхоз, совхозуудай правлениин болон дирекцинуудтэ кварталай дүнгөөр I, II, III һууринуудые эзэлһэн бригаданудта ажаллажа олоһон салиндань тус тустань 15, 10 ба 5 процент мүнгэ нэмэхэ гэһэн дурадхал оруулагдаһан байна. Жэлэй дүнгөөр түрүүлһэн 1-дэхи шатын диплом барюулагдажа, аха дүү социалис оронуудаар аяншалха 3 туристическэ путевкоор шагнагдадаг байна. 2-дохи, 3-дахи һуури эзэлэгшэд баһал дипломуудта хүртэжэ, түс тустаа оронной залуушуулай уласхоорондын лагерьта, ВДНХ-да ошохо гурба гурбан путевконуудаар шагнагдадаг юм. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай 30 жэлэй ойн баяртай дашарамдуулан, ажалай түрүүшүүл «Булаг» гэжэ бригадын гэшүүн Бадма-Ханда Базаровa, «Ильичевецһоо» һурган хүмүүжүүлэгшэ Батор Ванчиков гэгшэд Илалтын тугай дэргэдэ дүрэ-зурагаа абхуулаа һэн.

Үнгэрэгшэ жэлэй үбэлжөөниие олонхи комсомол-залуушуулай хонин ажалай бригаданууд муу бэшэ дүнгүүдтэйгээр дүүргэһэн байна. Бүдүүн хонидой 99 процентыень бүрин бүтэнөөр ондо оруулаа. Гадна, 100 эхэ хонин бүхэнһөө 89,8 эртын хурьгадые абажа, томо болгоо. Тиихэ зуураа энэнь округой дунда зэргын дүнгүүдһэе дээшээ болоно. Могойтын районой «Путь Ильича» колхозой «Ильичевец» гэжэ бригада бүдүүн хонидоо гарза хороолтодо оруулангүй, 100 эхэ хонин бүриһөө 120 хурьга абажа, округ соотоо залуушуулай дунда түрүүлээ.

Мүнөө округой партийна, совет, комсомолой эмхи зургаанууд бии байгаа дүй дүршэлдөө түшэглэн, комсомол-залуушуулай коллективүүдэй ажалай шанар һайжаруулхын, тэдэниие бүри олошоруулхын тулада хараа хэмжээнүүдые үргэнөөр абажа, бэелүүлжэ байнхай. Тингэжэ байгша ондо дунда һургуули дүүргэгшэд соохоо 155 хүбүүд, басагад хонин ажалда хүдэлхэ гэжэ шиидээ. Мүнөө жэл округ дотор 20 тухай комсомол-залуушуулай бригаданууд эмхидхэгдэхэ.

Мал ажалда, илангаяа хонин ажалда хүдэлжэ байһан ахамад үетэниие халан абаха гэээшэ нэгэ шухала асуудалнуудай нэгэн мүн. Энээниие шиидхэхэ хэрэгтэ комсомолой организацинууд улам эдэбхитэйгээр, дэлисэтэйгээр хабаадалсахань лаблтай.

В. НАМЖИЛОВ,
ВЛКСМ-эй Агын окружкомой нэгэдэхи секретарь.

ЛИССАБОН

ТҮҮХЫН ҺУРГААЛЫЕ ХАРААДА АБАН...

ТАСС

Республикынгаа байгуулагдаһаар 65 жэлэй ойе Португалиин арад үргэнөөр тэмдэглэжэ байна. Энэ үдэртэ зорюулагдаһан суглаанууд, митингнүүд элдэб хото городуудта үнгэрнэ.

Лиссабондо баярай суглаан боложо, Португалиин президент Ф. да Кошта Гомеш үгэ хэлэбэ. Хорёод онуудта демократуудай хоорондоо үгэеэ ойлголсоогүй, эб эегүй байһанһаа, Португалида экономикын доройтон уналгаһаа боложо, республикамнай булигдаа һэн гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Мүнөө, 1974 оной апрелиин 25-да болоһон революциин һүүлээр, иимэ ушар — эб эеын таһаралга, экономическа доройтон уналга үзэгдэжэ байна. Түүхын һургаалые хараада абан, социализм тээшэ дабшаһан гол хүсэнүүдэй хоорондохи эб эе таһалагшадта хатуу шанга харюу сохилто үгэхэ гэээшэ бидэнэй гол зорилго болоно гэжэ Ф. да Кошта Гомеш тэмдэглээ.

Португалиин зэбсэгтэ хүсэнүүдэй генеральна штабай начальник байһан хадаа Ф. да Кошта Гомеш зэбсэгтэ хүсэнүүдтэ хандан, үгэ хэлэбэ. Тиихэдээ арад зондоо, Португалиин революцида алба хэхыень сэрэгэй бүхы алба хаагшадые уряалһан байна.

Революциие хамгаалан, али бүхы захиралтануудые, даалгабаринуудые дүүргэхэ гэээшэ сэрэгэйхидэй гол уялга болоно гээд Ф. да Кошта Гомеш хандалга соогоо мэдүүлбэ. Хүниие хүнэй мүлжэн дарладаггүй общество байгуулгада нүлөөлхэ гэээшэ эдэнэй зорилго болоно.

РОССИИ АВТОНОМИТО *республиканудта*

МЭДЭЭЖЭ БОЛОНХОЙ

Хадата Иристоной уран дархашуулай бүтээһэн мебель олоной дунда мэдээжэ болонхой. Эндэ модоной зомгооһоной плитээр хэгдэжэ, газаа талаһаань һайнаар гоёогдоһон столнууд ба сервантнуудые, трельяжнууд болон хубсаһанай шкафуудые, тумбочкануудые ажалшад дуратайгаар худалдан абажа, гэр байраяа шэмэглэдэг.

Республикын мебель хэгшэдэй дундаһаа Орджоникидзевскэ фабрикын коллектив эрхимлэжэ ябана. Тэрэнэй цохүүд соо 200-гаад ондо ондоо гэрэй хэрэгсэл бүтээгдэнэ. Энэ жэлэй юһэ һарын туршада фабрикын коллектив 15 мянган түхэригэй продукци түсэбһөө гадуур бүтээн гаргаа.

КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө мүрысөөндэ оролсожо, тус фабрикын коллектив энэ жэлэй түсэбые декабриин 24-дэ дүүргэжэ, даабариһаа гадуур 35 мянган түхэригэй һайн шанартай мебель бүтээжэ наймаанай эмхинүүдтэ үгэхэ гэжэ шиидэбэ.

Т. ЕФИМЦОВ,
ТАСС-ай корр.

Орджоникидзе.

КУБАЧИНСКА МАСТЕРНУУДАЙ БҮТЭЭЛНҮҮД

Дагестанай автономито республикын Кубачинска уран һайханай комбинадай байгуулагдаһаар 50 жэл болобо. Анха түрүүн багахан артель байһан энэ комбинадта мүнөө жэл бүри 2,6 миллион түхэригэй продукци бүтээн гаргагдана. Бэлэгэй уран һайхан зүйлнүүд болон сувенирнүүдые бүтээхэ табан жэлэй түсэбые комбинадай коллектив һаяхан дүүргэбэ.

Эндэхи уран дархашуул урданай уг залгаламжалан, шэнэ түхэлэй зүйлнүүдые бүтээдэг болоо. Энэ табан жэлэй туршада тус комбинадта шэнэ 30 зүйл, сувенир хэгдэдэг болоһон байна. Тэдэнь гансал орон доторoo бэшэ, мүн хилын саанахи гүрэнүүдтэ мэдээжэ болонхой.

Кубачинска мастернуудай бүтээлнүүд Брюссельдэ, Монреальда, Осакада, Брнодо, дэлхэйн бусад хотонуудта болоһон уласхоорондын выставкэнүүдтэ табигдажа, нэгэнтэ бэшэ магтаалда хүртэһэн юм. Залуу уран дархашуул Р. Алиханов, Г. Магомедов, Г. Чабкаев, А. Абдурахманов гэгшэдэй бүтээһэн зүйлнүүд дэлхэй дээрэ мэдээжэ болоо.

Кубачи аулдахи энэ комбинадта мүнөө шэнэ корпусууд баригдажа байна. Тэндэхи хүдэлмэришэдтэ ажаллаха һайн эрхэ байдал хангаха талаар зохихо хэмжээнүүд абтана. Комбинат саашадаа жэл соо 3 миллион түхэригэй продукци гаргадаг болохо юм.

В. РАТЕНКОВ,
ТАСС-ай корр.

Махачкала.

ГАЗАРАА УҺАЛХЫН ТҮЛӨӨ

Кабардино-Балкарай республикын «Водстрой» трестын хүдэлмэрилэгшэд Эльхотовско уһалууриин системэтэй ниилэхэ магистральна каналай барилга дүүргэбэ. Тэдэнэй ажалда Хойто-Осетиин мелиораторнууд ехэ туһа хүргөө. Тэрэнэй ашаар ерэхэ табан жэлэй туршада хүршэ республикануудай хэдэн мянгаад гектар тариалан, һайжаруулагдаһан бэлшээри уһалха аргатай болохо юм.

Юһэлэхи табан жэлэй туршада Кабардино-Балкарида уһалууриин хуушан системэнүүдые заһабарилха, шэныые бариха талаар ехэ хэмжээнэй ажал хэгдэбэ. Тингэжэ республикын тариалангай гурбанай нэгэ хуби уһалагдадаг болоо. Тэндэһээ мүнөө гектарай 80—90 центнер кукурузын ороо һон хуряагдана.

Э. МАЛЬБАХОВ,
ТАСС-ай корр

Нальчик.

БАЯН УРГАСА

Яхалай хүдөө ажахын научно-шэнжэлгын институдай Покровско үрэ жэмэсэй туршалгын участогта баян ургаса гараба. Эндэ 20 сортын яблоня, бусад ургамалнууд таригданхай. Жэшээнь, яблониин эшэ бүриһөө 22 килограмм ургаса хуряагдана.

Хүйтэн уларилтай Яхадта үрэ жэмэсэй ургамалнуудые тариха хэрэгтэ институдай научна хүдэлмэрилэгшэ М. Я. Черткова ехэхэн хубитаяа оруулаа. Энэ нүхэр эрдэмэй кандидат болоһон байна.

Д. БУБЛЯКИН,
ТАСС-ай корр.

Якутск.

Газетэ ба уншагшад

ҺАНАМЖА, ДУРАДХАЛТНАЙ ҮНЭТЭЙ

Газетын редакци бүхэндэ уншагшадай һанамжа, дурадхалнуудай ехэ үнэтэй, туһатай, һонирхолтой байдагынь хэндэшье мэдээжэ. Уншагшадайнгаа һанамжа, дурадхал, зүбшэлнүүдые мэдэжэ абахын, тэдэнтэеэ ходо нягта холбоо барисаатай байхын тула газетын редакцинууд жэл бүхэндэ анкетэ гаргадаг. Тиимэ анкетээр уншагшадтаа хандадаг заншалтай.

Иимэ арга метод уншагшадтаяа нягта холбоо барисаатай байха хэрэгтэ ехэ туһа хүргэнэ. Анкетын хэдыхэн асуудалда харюусаһан, хүхэ, хара, улаан, ногоон бэхээр, карандашааршье бэшэһэн, машинаар сохигдоһон үгэнүүд: «Тиимэ, иимэ», «Үгы», «Һонирхолтой», «Муу», «Хангалтагүй», «Тиимэ һаа, һайн һэн» гэхэ мэтэ харюунууд ерэдэг.

Хүндэтэ уншагшад! 1976 оной газетэ, журналнуудай захил манай республикын аймагуудта түлэг дундаа ябажа байна. Газетэ үшөө захяадүй хүнүүдэй яараха, шамдахаар саг болоо.

Манай «Буряад үнэн» газетын редакци ерэхэ жэлэйнгээ хүдэлмэриин түсэбэй гол асуудалнуудые хараалжа эхилээ. Тиимэһээ олон мянган уншагшадаймнай һанамжа, дурадхал, зүбшэлнүүд тон шухала, газетэеэ улам һонин, удха түгэлдэр, уншасатай болгохо хэрэгтэмнай туһа хүргэхэ байна бшуу.

1974 ондо манай дурадхаһан анкетэдэ нилээд олон уншагшад харюунуудаа эльгээгээ һэн.

Олон янзын анкетэнүүд. Олон янзын мэргэжэлтэй, наһатай, залуушье, бүри гүлмэр, эдиршье хүнүүд бултадаа манай уншагшад. Жэшээлхэдэ, Шэтын областиин Ага нютагта ажаһуудаг багша **Бадма-Базар Намсарайн** һонирхолтой дурадхалнуудаа эльгээгээ. Мүн Захааминай аймагай **С. Шагдуров**, Яруунын аймагай **Д. Ширабон**, Хэжэнгын аймагай **С. Базардашиев**, Монголой Арадай Республикада ажаһуудаг **Амгалангийн Цоож** болон бусад эрдэм техникын һонин, уласхоорондын байдал, нютаг ороной, уһа голнуудай нэрэнүүд тухай, уран зохёол, үльгэр, онтохон, шэнэ дуун, һая гараһан номууд тухай уншаха дуратай байһанаа мэдүүлээ һэн. Тиимэһээ бидэндэ ерэһэн һанамжа, зүбшэлнүүдые хараадаа абажа, тобшоор хэлэбэл, уншагшадайнгаа дурадхалнуудые дүүргэхые оролдоободи.

Хэжэнгын аймагһаа **Г. Гэсэгжапова** үнгэрэгшэ 1974 ондо манай анкетэдэ харюунуудые эльгээхэдээ, буряад уран зохёолшодой зохёолнуудые олоор толилжо байхыемнай дурадхаа һэн. Мүн Захааминай аймагай **М. Бадмаева**, Сэлэнгын аймагай **С. Биликтуев**, Хурамхаанай аймагай **Д. Будаева** болон бусад эрдэм, техникын һонин тухай манай газетэдэ уншахые, буряад шэнэ дуунуудые толилхыемнай хүсөө. Тэдэ һанамжа, дурадхалнуудынь гол түлэб дүүргэгдэжэ, бэелүүлэгдэжэ байдаг.

Хүндэтэ нүхэд! Юһэдэхи табан жэлэй һүүлшын жэл түгэсэхэ тээшээ боложо байна. Табан жэлэй түсэб дүүргэһэн тухайдаа аймаг, ажахы, предприятинууд баяртайгаар мэдээсэнэ.

1976 ондо КПСС-эй XXV съезд болохоор зарлагдаа. Тиимэһээ партиин энэ ехэ хуралдаае угтуулан, бүхы совет арад, тэрэнэй тоодо Буряад ороной ажалшад эршэ хүсэтэйгөөр ажаллажа, социалис мүрысөөндэ үргэн дэлисэтэйгээр оролсоод, бага бэшэ амжалтануудые түйлажа байнхай.

КПСС-эй XXIV съездын боложо үнгэрһөөр нилээд ехэ хубилалтанууд манай республикада болоо. Тиимэһээ КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй солотойгоор угтаха гэһэн дэбжэлтын ехэ оршон байдалда хүн, ажалшан бүхэнэй хубита, уялга айхабтар ехэ удха шанартай байна бшуу.

Гараха 1976 ондо манай хэхэ хүдэлмэриин түсэбтэ өөһэдынгөө һанамжа, дурадхалнуудые олоор оруулха байха гээд, таанад, уншагшадта найданабди.

Мүнөө танай анхаралда хэдэн асуудал табинабди. Тэдэниие уншаад, асуудал бүхэндэ харюусахыетнай гуйнабди. Харюутай анкетээ конвертдэ хээд, редакциимнай адресаар эльгээгыт.

1. Та «Буряад үнэн» газетэ үниинэй захина гүт? 1976 ондо захил хээ гүт? Гэр соогоо хэды хүн манай газетые уншанат?

2. КПСС-эй XXV съездые танай аймаг, ажахы, предприяти, цех, фермэ, бригада, та өөрөө ямар амжалтатайгаар угтажа байнабта?

3. Байгша ондо «Буряад үнэндэ» толилогдоһон ямар материалнуудые илангаа һонирхон уншаабта?

4. Газетэдэ гарадаг тусхай хуудаһанууд («Хонхо», «Толи», «Эрдэм бэлиг—эрхим баян», «Саланһаа Витим хүрэтэр», «Эрдэм, техникын эди шэди», «Экономикын клуб» гэхэ мэтэ) тухай һанамжа, дурадхалнуудаа бэшыт.

5. Ямар асуудалаар, ямар удхатай, юун тухай материалнуудые «Буряад үнэн» дээрэ уншаха хүсэлэнтэй байнат?

6. Мэргэжэл, һуралсал, наһан, ажал тухайгаа тобшохоноор бэшээрэйт. Нэрэ, обогоо, адресаашье бэшэхэдэтнай болохо.

7. Харюунуудаа иимэ адресаар эльгээгыт. **670 000, г. Улан Удэ, ул. Ленина, 35, редакция газеты «Буряад үнэн».**

НЮТАГ НЮТАГАЙ ҺОНИН

„ПРЕДПРИЯТИИН ҮДЭР"

КПСС-эй XXIV съездын баталан абаһан юһэдэхи табан жэлэй түсэбүүдэй аймаг дотор хэр зэргэ дүүргэгдэһэниие харуулха зорилго табижа, Турунтаево тосхондо «Предприятиин үдэр» үнгэргэхэ тухай тогтоол КПСС-эй Прибайкалиин райком баталан абаба. Тэрэниие эмхитэйгээр, бэлдэлгэ һайнтайгаар үнгэргэхын тула тусхай комисси (түрүүлэгшэнь — партиин райкомой секретарь Г. Б. Цыденов) баталагдаа.

«Предприятиин үдэрэй» үедэ коллективэй хүдэлмэрилэгшэдэй юһэдэхи табан жэлэй туршада түйлаһан үйлэдбэриин дүнгүүдые, ажалшадай соёлой хүгжэлтэ болон һуудал байдалай һайжаралгые харуулһан выставкэнүүд эмхидхэгдэхэ юм. Предприятинуудай, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, ажалай түрүүшүүл эндэ үгэ хэлэжэ, уран һайханай бүлгэмэйхид концерт наада харуулха байна.

«Предприятиин үдэр» үнгэргэхэ тусхай график партиин райкомой бюро дээрэ баталагдаба. Юһэдэхи табан жэлэй даабаринуудые бүхы талаарнь урид дүүргэһэн Итанциин леспромхозой коллектив түйлалтануудаа бултанһаа түрүүлэн харуулха болонхой.

Манай корр.

КОМСОМОЛОЙ ПУТЁВКООР

Байгал-Амарай түмэр замай магистралиин барилгада бүхы оромнай хабаадалсана гэжэ бултанда мэдээжэ болонхой. Жэшээнь, манай республикын газар дайда дээгүүр энэ магистралиин гараха участогта Ленинград хотын, бусад областьнуудай түлөөлэгшэд хүдэлжэ байна. Ленинградайхидай хүсөөр Хойто-Байгалай аймагта Северобайкальск хото баригдаха юм

Үе сагаймнай үльгэр түүхэдэ орохо энэ барилгада ороной союзна республиканудай, областьнуудай түлөөлэгшэд ерэжэл байһаар. Һаяхан Казахстанай комсомолой путёвкоор 120 залуушуул Хойто-Байгалай аймагта ерэбэ. Тэдэнэй дунда барилгашанай, механизаторай мэргэжэлтэй хүнүүд олон.

Казахай ССР-һээ ерэһэн комсомолой 63 гэшүүн Хойто-Байгалда һаяхан бии болоһон Горноснежинск тосхондо ажаллажа эхилээ. Нүгөөдэ 57 хүниинь Хойто-Муйска тоннель бариха 11-дэхи отрядай бүридэлдэ ороод, хүдэлжэ байна.

Горноснежинск тосхон үшөө карта дээрэ үгы юм. Тэндэхи хүдэлмэршэд мүнөө гол түлэб палатканууд соо байрлана. Эндэ һаяхан 60 хүнэй багтаамжатай хамтын байра баригдажа, ашаглалгада оруулагдаа. Үшөө 120 хүнэй байра баригдана. Казахстанһаа ерэгшэд мүнөө гэр байра барилгада хүдэлнэ.

Манай корр.

КАЗАХАЙ ССР-эй Зыряновска туулганай комбинадай ахалагша маркшейдер Александр Лухтанов бүхы сүлөө сагтаа шубуудай зураг буулгадаг. Түрэл нютагайнгаа тала дайда, ой тайгаар аяншалаад бусахадаа, «баян олзотой» — буулгагдаһан хэдэн плёнкотой бусадаг.

Фото-зураг буулгаха дуратай А. Лухтановай зурагууд научна ехэ удха шанартай. Тэрэнэй олонхинь совет орнитолог И. Долгушинай «Казахстанай шубууд» гэһэн ном соо, Чехословакида хэдэн хэлэн дээрэ хэблэгдэһэн «Дэлхэйн шубуудай ехэ атлас» соо оруулагдаа байха.

Казахстанай хаданууд Александр Лухтановай амаралтынь газар, научна лабораторинь болонхой. Тэрэ шубуудые адаглан харадаг, тэдэнэй абари за... эндэ танилсадаг.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Александр Лухтанов агнуурида гарахаа ябана. 2. Тэрэнэй буулгаһан нохой дуудааша... буунай уурхай.

АПН-эй фото

СПОРТ СПОРТ СПОРТ СПОРТ

ЗЭБЫН ДУУН ЗЭДЭЛБЭ

Һур харбалгаар залуушуулай спортын һургуулиин түрүү һуури эзэлхын түлөө нээмэл мүрысөөн һаяхан Улаан-Үдэ хотодохи «Динамо» стадионой ара талын талмай дээрэ болобо. Спортын зунай хаһа сагые хаалгын хоёр үдэр соо үргэлжэлһэн энэ наадан үеэр дүрбэн бүлгэмэй хорёод мэргэшүүлнай М-1 упражненеэр мүрысэһэн байна.

СССР-эй Кубогта хүртэхын түлөө Кисловодск хотодо үнгэргэгдэхэ мүрысөөндэ хабаадахын тула бэлэдхэл хэхэеэ Тольятти хото ошоод байһан манай бэрхэ харбагшад СССР-эй спортын мастернууд Б. Цыбиков, А. Гармаев, А. Бутхаев, Д. Очирова гэгшэд энэ наадандa хабаадаагүй.

Зэбын дуунай зэдэлжэ эхилһэнһээ хойшо «Спартагай» түлөөлэгшэд В. Игумновай, «Бурятколхозпроект» гэдэг институдай хүдэлмэрилэгшэ Э. Санжиевай, мүн В. Мурышевай («Динамо») хоорондо ана-мана тэмсэл боложо захалба.

90 метрһээ харбахадаа, СССР-эй спортын мастер Эрдэн Санжиев 209 очко абаад, илажа гараба. Виталий Игумнов — хоёрдохи, В. Мурышев гурбадахи һуури эзэлээ.

70 метр. Энэ зайда спортын мастер В. Игумнов 286 очко абажа, бусадһаа һураггүй булюу байгаа. В. Мурышев, Э. Санжиев гэгшэд удаадахи һууринуудта гараһан байха юм. Эндэ Санжиев нэгэдэхи һуури эзэлэгшэһээ аяар 49 очкогоор гээгдэшоо. Тиин М-1 упражненеэр илажа гараха байһаниинь хүшэр бэрхэшээлтэй байдалда оробо.

50 метрһээ харбахадаа, Э. Санжиев 254 очко абажа, хоёрдохи һуурида гараба — 700 очко. Улаан-Үдэ хотын 14-дэхи дунда һургуулиин 8-дахи «Б» классай һурагша Игорь Уздяев 236 очкотойгоор энэ зайда гурбадахи һуури эзэлһэн байна.

Һүүлшын зайда — 30 метртэ харбалгада илангаяа шанга, ана-мана тулалдаан болобо. Хүүгэдэй спортын 2-дохи һургуулиин тренер Ю. Л. Устиновай хүтэлбэри доро һорилго хэдэг И. Уздяев урда тээхи зайда түйлаһан амжалтаараа урмашан зориглжоо, найман харбалгын һүүлээр 213 очкотойгоор бултанһаа уридлажа ябаба. Гэбэшье саашадаа эршээ һулаpуулжа, 303 очко абан, дүн хамта 973 очкотойгоор гурбадахи һуури эзэлхэһээ гадна, спортын мастерта кандидадай нормо 3 очкогоор үлүүлээ. Энэнь «Буревестнигэй» 15 наһатай эдир һуршанай түрүүшын ехэ амжалта гээшэ.

30 метртэ В. Игумнов 313 очко тудажа, М-1 упражненеэр илаба — 1052 очко. 1008 очкотой болоһон Э. Санжиев хоёрдохи һуури эзэлээ. 35-дахи дунда һургуулиин 10-дахи «Б» классай һурагша Андрей Семенов (тренерынь Ю. Л. Устинов) спортын олон мастерта болон мастерта кандидадуудые ахижа, дүрбэдэхи һуурида гараһан байна.

Эхэнэрнүүдэй дунда мүн лэ һонирхолтой мүрысөөн болобо. «Спартагай» түлөөлэгшэ спортын мастерта кандидат Елена Посельская 70 ба 60 метрэй зайнуудта илажа, дүтын хоёр зайда — 50 болон 30 метртэ хоёрдохи һууринуудта гараад, 940 очкотойгоор түрүү һуури эзэлээ. Энэ бүлгэмэй харбагша Александра Григорьева нэгэ жэгдээр мүрысэжэ, удаадахи һуури эзэлбэ. «Динамо» бүлгэмэй спорт... ка Ольга Жабон гурба... һуурида гараһан байна. ... бээ «Буревестнигэй» т... лэгшэ, Буряадай багша... институдай хоёрдохи ку... студентка, СССР-эй спор... мастер, энэ жэлдэ респу... кынгаа чемпионой нэрэ... гэдэ хүртэһэн Цырен-Х... Будажапова мүрысөөнд... жомдожо ерээгүй һаа, и... гараха байгаа гээд һана... на. Тэрэ хоёр зайда — 6... 30 метртэ эрхимлээ.

Хүүгэдэй спортын 2-... һургуулида эдир харба... дые хүмүүжүүлхэ хэр... анхаралаа ехээр ханду... зэргэтэй. Ушарынь юу... хэдэ, эндэһээ бэлигтэй... хэ харбагшад хомор ү... гарана бшуу. И. Узд... эхи табиһаниинь һайш... тай.

Илагшадта нэгэдэхи ... тын дипломууд, үнэтэ ... гүүд барюулагдаба.

Б-М. ЖИГЖИТОВ
манай корр...

ХИЛЫН СААНАҺАА
радио • телефон • телеграф

БУДАПЕШТ

Аха дүү ёһоной харилсаагаа бэхижүүлнэ

ТАСС

Хани ёһоной албанай хэрэгээр Венгридэ ерээд байһан ПТВ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Ле Зуан түрүүтэй ДРВ-гэй делегациин ба ВСРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Я. Кадар түрүүтэй ВНР-эй делегациин хоорондо хөөрэлдөөнүүд эндэ эхилбэ.

Хөөрэлдөөнүүдэй үеэр партинууд ба оронууд доторой байдал тухай делегацинуудай хүтэлбэрилэгшэд нэгэ нэгэндээ элидхэһэн, ПТВ-гэй ба ВСРП-гэй хоорондохи, ДРВ-гэй ба ВНР-эй хоорондохи аха дүү ёһоной холбоо барисаае саашадань хүгжөөхэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсэһэн байна гээд Венгриин хэблэл тэмдэглээ.

Империалис эзэрхэг түримхэй ябуулгануудай хойшолонгуудые усадхан зайсуулха, социализм байгуулха хэрэгтэ ПТВ-гэй хүтэлбэри доро вьетнам арадай шиидхэжэ байһан айхабтар ехэ зорилгонууд тухай Ле Зуан хөөрэбэ.

Манай тэмсэлдэ Советскэ Союз, Венгри ба бусад социалис оронууд элдэб янзын туһаламжа, дэмжэлгэ үзүүлээ гээд ПТВ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь үндэрөөр сэгнэһэн байна. Манай илалта хадаа аха дүү социалис оронуудай хамтын илалта болоно гэжэ вьетнам арад тоолоно.

Пролетарска интернационализмын үндэһөөр хоёр партиин, ороной ба арадай хоорондохи холбоо барисаае саашадань улам хүгжөөн бэхижүүлхээр бэлэн байһан тухайдаа хоёр тала хөөрэлдөөнүүдэй үедэ элирхэйлээ.

НЬЮ-ИОРК

КИПРЭЙ БЭЕЭ ДААҺАН БАЙДАЛТАЙ, ГАЗАР ДАЙДЫНЬ БҮРИН БҮТЭН БАЙХЫН ТҮЛӨӨ

ТАСС

Империалис хархис хүсэнүүдһээ Кипрэй бэеэ дааһан байдалые, газар дайдынь бүрин бүтэн байлгые хамгаалха, арал дээрэһээ гадаадын бүхы сэрэгүүдые гаргаха, Кипрэй асуудалые эбэй ёһоор гуримшуулха — ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXX сесси дээрэ боложо байһан юрэнхы политическэ асуудалнуудаар хөөрэлдөөнүүдэй үедэ олон оронуудай түлөөлэгшэд иимэ эрилтэнүүдые табина.

ЧССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр Б. Хнеупек ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXX сессиин заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Кипр тухай асуудалые политическэ аргаар шиидхэхэ арга боломжо бии гээд этигэн найданабди гэжэ мэдүүлээ. Кипрэй правительствые Чехословаки ходоодоо дэмжэдэг юм. Тиин Кипрэй Республикын бэеэ дааһан, дулдыданги бэшэ байдалые, газар дайдынь бүрин бүтэн байлгые, сэрэгэй ямаршье бүлэглэлдэ хабаадахагүй гэһэн политикые хүндэлхэ гол ёһонуудай үндэһөөр Кипрэй асуудалые үнэн зүбөөр шиидхэхэ шухала. Кипрэй дотоодын хэрэгүүдтэ гадаадаһаа хамааралсалгые болюулха, газар дайда дээрэһээнь хариин гүрэнүүдэй бүхы сэрэгүүдые гаргаха эрилтэнүүдые ЧССР табина.

Венгриин Арадай Республикын гадаадын хэрэгүүдэй министр Ф. Пуйя, Австриин гадаадын хэрэгүүдэй министр Э. Биелка-Карлтрой, Пакистанай оборонын ба гадаадын хэрэгүүдэй гүрэнэй министр А. Ахмад, УССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр Г. Г. Шевель гэгшэд заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Кипрэй правительствын политикые дэмжэжэ, Кипртэхи байдалые политическэ аргаар гуримшуулха шухала гэжэ тэмдэглэһэн байна.

БОНН

ТОДОРХОЙ ДҮНГҮҮД ТУЙЛАГДАБАГҮЙ

ТАСС

ФРГ-гэй канцлер Г. Шмидт албанай хэрэгээр США-да ерээд, хөөрэлдөөнүүдые хэжэ дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр Федеративна Республикадаа бусаба. Холбоото Штадуудта ошоод байха үедөө тэрэ США-гай президент Дж. Фордтой хөөрэлдөөнүүдые хэһэн, гүрэнэй секретарь Г. Киссинджертэй, оборонын министр Дж. Шлесинджертэй уулзаһан байха юм.

Г. Шмидт Дж. Форд хоёр хөөрэлдэхэдөө, баруун оронуудай экономикын доройтон унажа байһантай дашарамдуулан, финансын ба валютын асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэдэ ехэ анхаралаа хандуулба. Теэд асуудалнуудаар тодорхой дүнгүүд туйлагдаагүй гээд нютагай хэблэл мэдээсэнэ.

Баруун Германида американ армиие бариха хэрэгтэ мүнгэ һомололгодо ФРГ-е хабаадуулха тухай асуудалаар Холбоото Штадуудай, Федеративна Республикын хоорондо Вашингтондохи хөөрэлдөөнүүдэй үеэр үгээ ойлголсоогүй ябадал гараһан байна.

ЛИССАБОН

ПОРТУГАЛИИН ПРЕЗИДЕНТЫН МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

Португалиин Президент Ф. Кошта Гомеш албанай хэрэгээр Советскэ Союзда, Польшодо ерээд, Эхэ орондоо бусаһанайнгаа һүүлээр мэдүүлгэ хэхэдээ, хүндэмүүшэ халуунаар угтаһанайнь түлөө КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневтэ, ПОРП-ын ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Э. Герегтэ, Советскэ Союзай ба Польшын Арадай Республикын арадуудта ехэ баяр баясхалан хүргэбэ.

«Албанай хэрэгээр ошожо ерэһэн ушарни Польшо ба Советскэ Союзтай Португалиин хоорондохи харилсаае үргэдхэхэ хэрэгтэ ехэ удха шанартай байна», — гэжэ Ф. Кошта Гомеш тэмдэглээ.

Хани ёһоной албанай хэрэгээр ябаха үедөө хүгжэлтэ дэбжэлтын замаар, материальна ба социальна ажана байдал һайжаруулгын замаар ороноо саашадань хүгжөөхэдэмнай, совет, поляк арадуудай туһаламжа үзүүлхээр хүсэжэ байһыень ойлгоһон байнаб.

Португалида албанай хэрэгээр ерэхыень Л. И. Брежневые, Н. В. Подгорные, мүн Польшын хүтэлбэрилэгшэдые уряаб. Эдэ уряалыемнай халуунаар хүлеэн абаһан байна гэжэ Ф. Кошта Гомеш мэдээсээ.

ВАШИНГТОН

ВАШИНГТОНДО БОЛОҺОН УУЛЗАЛГА

ТАСС

Президент Дж. Форд эндэ ерээд байһан ФРГ-гэй канцлер Г. Шмидттэй уулзажа хөөрэлдэбэ. Сагаан байшангай түлөөлэгшын мэдээсэһэнэй ёһоор, хөөрэлдөөнэй үедэ уласхоорондын экономическа ба финансын асуудалнуудта ехэ анхарал хандуулагдаа. НАТО-гай үмэнэ табигдаһан асуудалнуудые Дж. Форд, Г. Шмидт зүбшэн хэлсэжэ үргэлжэлүүлбэ. Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал, Хельсинкидэхи зүблөөнэй һүүлээр зүүн ба баруун оронуудай хоорондохи харилсаан мүн лэ зүбшэн хэлсэгдээ.

Һүүлэй үедэ хоёр ороной политическэ, экономическа харилсаанда гараһан хёморoo зүришэлдөөнүүд мүн лэ хаража үзэгдөө.

Баруун Германида байһан 200 мянган шахуу американ сэрэгэй алба хаагшадта мүнгэ һомололгодо хабаатай асуудалнуудаар США-гай ба ФРГ-гэй хоорондохи хёморoo зүришэлдөөнүүд улам үргэдэнхэй. США-гай хашалта баалалта доро эдэ сэрэгүүдые барижа байхын тула ФРГ ехэ гарза хохидолдо ороно. Тиихэдэ Холбоото Штадууд мүнгэ багаар һомолно. Энэ ушарһаа уламжалан, Бонн мүнгэ һомололгоёо хороохые оролдоно.

ЛИВАНДАХИ БАЙДАЛ

БЕЙРУТ

ТАСС

Ливандахи байдал заһаржа байна. Орон доторой аюулгүйе сахиха хүсэнүүд ниислэл хотодохи байдалые мэдэлдээ абанхай. Буудалдаа зогсоохо тухай хэлсээ һүүлэй үдэрнүүдтэ Бейрудтэ хэдэ дахин эбдэһэн байгаа.

Һандаргагдаһан байшангуудые, предприятинуудые, магазинуудые һэргээлгын хүдэлмэри орон дотор эхилбэ. Хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, зэбсэгтэ хёмороо зүришэлдөөнүүдэй болоһонһоо уламжалан, Ливанай экономико хүшэр бэрхэшээлтэй байдалда ороо. Энээнһээ боложо, 13 миллиард ливан фунтын сэнтэй гарза хохидол ушаруулагдаа. Энэ жэлдэ болоһон зэбсэгтэ хёмороонуудай үеэр 3 мянга гаран хүн алуулаа, 10 мянга шахуу хүн шархатуулагдаа.

ПРАВДА БУРЯТИ...

Нэгэдэхи хуудаһан... «Республикын таряалан...рэ». ГДР-эй партийно-пра...тельственна делега... Москва ерэһэн тухай ... соон.

Хоёрдохи хуудаһан... «Коммунистын үльгэр ...шээ» — В. Крыловой ...тья. «Малай үбэлжэлгэ ...гол анхаралда» — В. Б...ровай статья. ГДР-эй па...тийно-правительственна де...гациин Москвада ерээд ...һан тухай материал... Орон доторой һонин.

Гурбадахи хуудаһан ...шагшадай бэшэгүүдһээ ...ридхэгдэнэ.

Дүрбэдэхи хуудаһан... Спорт. Хилын саана.

СЭНХИР ЭКРА...

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАМ...

«Орбита». 10.00 — Ш... һонин. 10.10 — В. Ме...нов наадана (үнгэтэ). 10... — СССР-эй Наукану... Академиин 250 жэлэй ... (үнгэтэ). 12.10 — «Об...тив» (үнгэтэ). 12.40 — Х...кейгээр СССР-эй чемпио... «Спартак» — «Динамо» ... 13.15 — «Горнистнар, ...гаа үгыт!» (үнгэтэ). 14.0... Забһарлалга. 14.10 ... «Зураг бүхэндэ — на... (үнгэтэ). 14.55 — Мэд...лэй программа (үн... 15.30 — Концерт. ... «Сибирячка» — уран ...ханай фильм (1-...сери) (үнгэтэ). 17.10 «Баатаршалга» — теле...онно альманах. 17.45 «Таанар энээниие шада... — викторина. 18.30 «Время». 19.00 — Заб...лалга.

Улаан-Үдэ. 19.10 — ...ряад хэлэн дээрэ хөөрэлд... 19.30 — Шэнэ һонин.

«Орбита». 19.40 — ...хэйн арадуудай оюун б... (үнгэтэ). 20.10 — «Сиб...ка» (1-дэхи сери). 21.20 «Баатаршалга». 21.50 Хоккей. «Спартак» — «Ди...намо» (М). 22.25 — «Т... энээниие шадахат» — ...рина. 23.10 — РСФ... арадай артист Ю. Ма... дуулана. 24.00 — «Вр...

ХОЁРДОХИ ПРОГРАМ...

Улаан-Үдэ. 18.30 — ...луушуулда — «Факел».

«Орбита». 19.10 — ...нөөнэй эрдэм наука».

Улаан-Үдэ. 19.40 — ...публикаяа магтан дуу... би». 20.10 — Телеви...но һонин.

РЕДАКТОР
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ

□ Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров Бур АССР Н-02485. Заказ № 0...